

REGERINGSKANSLIET

Remiss

2012-01-27

L2011/1649 (2910, 3210, 3214,
3224, 3404, 3428, L2012/116)

Landsbygdsdepartementet

Jakt-, fiske- och sameenheten

Göran Ternbo

Telefon 08-405 36 23

Bjarne Örnstedt

Telefon 08-405 11 53

ANKOM

2012 -01- 3 1

Besv. _____

Vissa ändringar i jaktförordningen (1987:905)

Remissinstanser:

1. Länsstyrelsen i Stockholms län
2. Länsstyrelsen i Uppsala län
3. Länsstyrelsen i Södermanlands län
4. Länsstyrelsen i Östergötlands län
5. Länsstyrelsen i Jönköpings län
6. Länsstyrelsen i Kronobergs län
7. Länsstyrelsen i Kalmar län
8. Länsstyrelsen i Gotlands län
9. Länsstyrelsen i Blekinge län
10. Länsstyrelsen i Skåne län
11. Länsstyrelsen i Hallands län
12. Länsstyrelsen i Västra Götalands län
13. Länsstyrelsen i Värmlands län
14. Länsstyrelsen i Örebro län
15. Länsstyrelsen i Västmanlands län
16. Länsstyrelsen i Dalarnas län
17. Länsstyrelsen i Gävleborgs län
18. Länsstyrelsen i Västernorrlands län
19. Länsstyrelsen i Jämtlands län
20. Länsstyrelsen i Västerbottens län
21. Länsstyrelsen i Norrbottens län
22. Sametinget
23. Naturhistoriska riksmuseet
24. Naturvårdsverket
25. Sveaskog Förvaltnings AB
26. Naturskyddsföreningen
27. Artdatabanken
28. Centrum för biologisk mångfald

29. Viltskadecenter
30. Djurskyddet Sverige
31. Jägarnas Riksförbund
32. Lantbrukarnas Riksförbund LRF
33. Svenska Fåravelsförbundet
34. Svenska Jägareförbundet
35. Svenska Kennelklubben
36. Svenska Rovdjursföreningen
37. Sveriges Jordägareförbund
38. Sveriges Ornitologiska Förening
39. Världsnaturfonden WWF

1. Lantbrukarnas Riksförbund har i en skrivelse hemställt om att man ska få skyddsjaga grågås hela jaktåret av skadeförebyggande och sanitära skäl.
2. Sveriges Ornitologiska Förening har i en skrivelse hemställt om ändringar av jakttider på fåglar.
3. Sveriges Ornitologiska Förening har i en skrivelse hemställt om en översyn av möjligheterna att tillämpa skyddsjakt på kråk- och måsfåglar på soptippar.
4. Djurskyddet Sverige och Svenska Rovdjursföreningen har i en skrivelse hemställt om en utredning av konsekvenserna av jakt med löshund.
5. Svenska Jägareförbundet har i en skrivelse hemställt om ändringar i bilaga 1 och 4 till jaktförordningen (1987:905).
6. Länsstyrelsen i Södermanlands län har i en skrivelse hemställt om ändring av bilaga 4, punkt 14 till jaktförordningen.
7. Länsstyrelsen i Gävleborgs län har i en skrivelse framställt om ändring i bilaga 2 i jaktförordningen med anledning av regeringens proposition 2009/10:239 om älgförvaltningen.
8. Svenska Samers Riksförbund har i skrivelse hemställt om ändring av 28 § jaktförordningen på så sätt att skyddsjakt på enskilda initiativ även omfattar nationalparker.

Regeringskansliet önskar synpunkter på förslagen i ett samlat dokument. Remissvaren ska vara inkomna till Landsbyggsdepartementet senast den 1 mars 2012. Vi ser gärna att ni skickar dem per e-post, helst i wordformat till registrator@rural.ministry.se

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För andra remissinstanser innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Vid eventuella frågor avseende remissen kontaktas i första hand, ämnesråden Göran Ternbo och Bjarne Örnstedt.

Råd om hur remissyttrandet utformas finns i Statsrådsberedningens memoria Svara på remiss – hur och varför (SB PM 2003:2). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se

Robert Andrén
Departementsråd

Bilagor

Lantbrukarnas Riksförbunds skrivelse
Sveriges Ornitologiska Förenings skrivelser
Skrivelse från Djurskyddet Sverige och Svenska Rovdjursföreningen
Svenska Jägareförbundets skrivelse
Skrivelse från Länsstyrelsen i Södermanlands län
Skrivelse från Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Skrivelse från Svenska Samers Riksförbund

2011-05-04

L 2011/1649/013

Länsstyrelsen Södermanland
Jordbruksverket
Landsbyggsdepartementet

Skydds jakt på grågås

Antalet gäss i landet har ökat explosionsartat och orsakar stora skador i lantbruket. Gässen tenderar att bli fler och att stanna längre i odlingslandskapet under sin flytt vår och höst. Förebyggande åtgärder och skadeersättningar är många gånger otillräckliga liksom nuvarande skyddsjaksbestämmelser. Då betande gäss kan orsaka stora skador och skördeförluster lokalt för enskilda lantbrukare behöver dessa ha möjlighet att själva kunna påverka sin situation med kort varsel och utan att behöva vänta på beslutsprocess från Länsstyrelsen. Med nuvarande populationsstorlek bör arten tåla den avskjutning som en utökad skydds jakt innebär.

Idag gäller följande för grågås: 15) Grågås som uppträder vid fält med oskördad gröda får jagas om det behövs för att förebygga skada i Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens, och Norrbottens län **den 20 juli-20 augusti**, i övriga län **den 20 juli-10 augusti**, samt i Skåne, Halland och Blekinge län även **den 1 januari-28 (29) februari**. Vidare får grågås som orsakar sanitär olägenhet jagas **1 juli-30 juni**.

För kanadagås gäller: 16) Om det behövs för att förebygga skada, får kanadagås som uppträder vid fält med oskördad gröda eller som orsakar sanitär olägenhet jagas **den 1 juli-30 juni**.

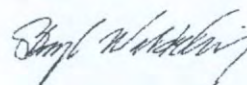
LRF önskar att man snarast utreder möjligheten att skydds jakt av grågås hanteras lika som för kanadagås, alltså hela jaktåret både av skadeförebyggande och sanitära skäl.

LRF Södermanland genom

Bo Rundqvist

Ordförande

Bengt Waldebring

Regionchef

Skrivelse från LRF Södermanland

anna.aman till: registrator

Från: <anna.aman@lrf.se>
Till: <registrator@rural.ministry.se>

REGERINGSKANSLIET	2011-05-25 12:30
LANDSBYGDSDEPARTEMENTET	
Registratörn	
Ink.	2011-05-25
Dnr:	2011/1649/JS

1 bilaga

skrivelse grågås landsbygdsdepartementet(2).pdf

Hej

Vi önskar att denna skrivelse hanteras i Landsbygdsdepartementet.
Med vänliga hälsningar/ Anna Åman

Anna Åman Sigbjörnsson
Ombudsman
Lantbrukarnas Riksförbund

Telefon: 011-19 45 32
Växel: 0771-573573
Fax: 011-19 45 37
anna.aman@lrf.se
Besöksadress: Nygatan 93
Postadress:
602 34 Norrköping

[lrf.se >>](http://lrf.se)
[Bli medlem i LRF >>](#)

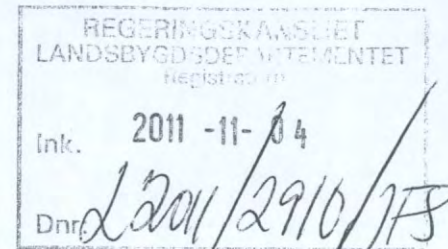

Sveriges Ornitologiska Förening

Partner i BirdLife International

3 november 2011

Till
Landbygdsdepartement och Naturvårdsverket

Förslag till ändringar av jakttider på fåglar

Den svenska jakten på fåglar rymmer flera sakförhållanden som präglas av ett ålderdomligt tänkande, t.ex. att djur betraktas som "nyttiga" respektive "skadliga". Det finns därför all anledning att revidera den lagstiftning som idag gäller till ett 2000-talsperspektiv. I det följande tar Sveriges Ornitologiska Förening (SOF) upp jakttider för ett antal arter, där föreningen finner det väl motiverat att förändringar görs.

SOF ser också andra brister inom fågeljakten, t.ex. den frikostiga skyddsjakten och skadeskjutningsproblematiken. Dessa brister behandlas dock inte i detta sammanhang.

SOF:s ställningstagande gällande förslag till förändrade jakttider utgår från föreningens "Handlingsprogram för fågelskydd". I ett kapitel behandlas frågor kring jakt. De i detta sammanhang bärande principerna är:

- Jakt skall ha som enda syfte att ta till vara det jagade bytet för konsumtion.
- Jakt får endast ske på ett begränsat urval av arter eller bestånd som tål viss jakt utan att de minskar i antal. Urvalet av jaktbara arter ska följa EU:s Fågeldirektiv och andra internationella konventioner.
- Alla fågelarter skall vara fredade under häckningstiden samt under vårflyttningen.
- Rätten till jakt skall underordnas ekologiska förhållanden, så att icke jaktbara arter och naturliga predatorer inte missgynnas till fördel för jaktbara arter.

Dennis Kraft
ordförande

SOF föreslår följande förändringar avseende jakttider på fåglar:

Sädgås

Nuvarande jakttid: 1 okt – 31 dec.

FÖRSLAG: UTGÅR.

Motivering: De svenska sädgässen är rödlistade och ska inte utsättas för jakt. Den svenska populationen är en del av skogssädgässen, som även utanför Sverige minskar i antal. Merparten av de sädgäss som skjuts i Sverige kommer troligtvis från andra populationer, men det är oklart vilka populationer som drabbas av jakten. Risken att svenska gäss, eller andra delpopulationer av skogssädgäss, kan ingå bör leda till att arten, av försiktighetsskäl, inte jagas.

Ejder

Nuvarande jakttid: 1 sept – 31 jan

FÖRSLAG: UTGÅR.

Motivering: Arten är numera rödlistad efter kraftiga minskningar under många år. Det räcker som skäl till att jakt inte skall förekomma.

Alfågel

Nuvarande jakttid: 21 resp. 25 aug. – 30 nov. resp. 31 jan

FÖRSLAG: UTGÅR.

Motivering: Arten är numera rödlistad (övervintrande bestånd) efter kraftiga minskningar under många år. Det räcker som skäl till att jakt inte skall förekomma.

Grågås

Nuvarande jakttid: Start 20 juli på Gotland.

FÖRSLAG: Senareläggs till 11 aug, som i närliggande län.

Motivering: Jaktstarten ligger så tidigt att det finns risk att sena kullar inte är flygfärdiga. Dels bör alla arter åtnjuta skydd under sin häckningstid, dels föreligger här risk att sent kläckta ungar kan förlora sina föräldrar innan de är flygfärdiga. Vi ser ingen anledning till den särskilt tidiga jaktstarten på Gotland. Skulle särskilda skäl föreligga i form av skada på gröda finns möjligheten till skyddsjakt.

Dalripa, fjällripa

Nuvarande jakttid: Start 25 aug, slut 29 feb respektive 15 mars i vissa områden.

FÖRSLAG: Jaktstart för dalripa senareläggs till 1 sept och jakten avslutas senast 31 jan.

UTGÅR: Fjällripan bör tills vidare utgå som jaktbar art eftersom populationsstatusen är osäker och dokumenterade kraftiga minskningar finns från olika håll i den skandinaviska fjällkedjan.

Motivering dalripa: Ännu i andra hälften av augusti är ripungarna inte fullt utvecklade (även om det finns en variation längs fjällkedjan). För ett senareläggande talar också den idag gällande starten i Norge (1 sept). Ett gemensamt startdatum är önskvärt. Jaktperioden bör avslutas den 31 januari (i enlighet med Fågeldirektivet). De ripor som överlevt fram till dess skall ges chans att föröka sig.

Havstrut, gråtrut, fiskmå

Nuvarande jakttid: 1 aug – 31 mars.

FÖRSLAG: UTGÅR.

Motivering: Ingen av arterna konsumeras. Samtliga arter har visat en negativ populationsutveckling; gråtrut och fiskmå i ett längre perspektiv, havstrut i ett sentida perspektiv. Vi kan inte heller här se tydliga skäl till att jakt förekommer. Trutar och måsar ansågs förr vara "skadedjur" och nerskräpare. Dessa argument är inte längre acceptabla för att ha jakttid.

Ringduva

Nuvarande jakttid: Start 1 resp. 16 aug i stora delar av Sverige.

FÖRSLAG: Senareläggs till tidigast 21 aug, dvs. i samband med jaktstart på många andra arter.

Motivering: Ringduvan kan fortfarande ha ungar i boet i augusti och även senare (alla arter skall vara skyddade under häckningstiden).

Björktrast

Nuvarande jakttid: 1 aug – 31 mars.

FÖRSLAG: UTGÅR.

Motivering: Arten konsumeras inte. Några andra skäl till jakt kan vi inte se. Att det fram till idag funnit jakttid för björktrast beror sannolikt på att den anses göra skada. Skulle sådana skador finnas – och kan dokumenteras – bör normal skydds jakt kunna gälla.

Nötskrika

Nuvarande jakttid: 21 aug – 31 okt
resp. 21 aug – 30 nov (6 resp. 15 län).

FÖRSLAG: UTGÅR.

Motivering: Arten konsumeras inte. Att arten har jakttid kan inte vara av annat skäl än att den ses som skadegörare. Det argumentet har ingen relevans. Det finns ingen anledning att årligen skjuta 25 000 nötskrikor av det skälet.

Korp

Nuvarande jakttid: 1 juli – 30 juni skyddsjakt.

FÖRSLAG: Ingen året runt-jakttid, utan skyddsjakt söks som för andra arter.

Motivering: Det finns ingen anledning att ha en särskild form av ”fredlös” skyddsjakt för just korp. Även i samband med beviljad skyddsjakt bör gälla att arten är fredad under häckningstid.

Kråka, kaja, skata

Nuvarande jakttid: 1 juli – 15 april (17 län),
16 juli – 30 april (4 län).

FÖRSLAG: UTGÅR.

Motivering: Ingen av arterna konsumeras. Den huvudsakliga anledningen till att arterna har allmän jakttid torde vara av s.k. ”viltvårdsskäl”. Vi kan inte se att detta skäl har relevans, utan det är en kvarleva av en ålderdomlig syn på faunan och s.k. ”skadedjur”. Kråkan har dessutom en långsiktigt negativ antalsutveckling.

Råka

Nuvarande jakttid: 1 aug – 29 feb.

FÖRSLAG: UTGÅR.

Motivering: Jakt som bedrivs under ovan nämnda jakttid sker med grumliga motiv av ”viltvårdsskäl”.

Källor:

Lindström, Å., Green, M. & Ottvall, R. 2011. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2010. Lunds Universitet.

SLU, Artdatabanken. Rödlistan, Sök rödlistade arter i Sverige 2010. www.artfakta.se, 14 oktober 2011.

Sveriges Ornitologiska Förening. 2003. SOF:s handlingsprogram för fågelskydd. Vår Fågelvärld, suppl. Nr 38.

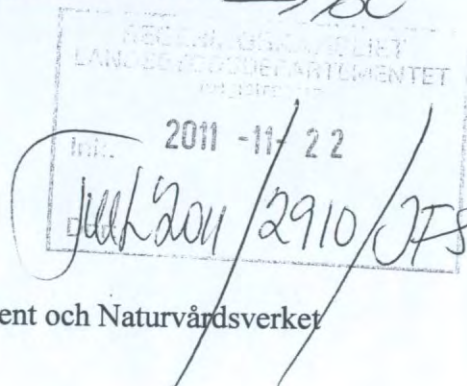
Wirdheim, A. (red.). 2009. Hur mår Sveriges fåglar? Populationstrender för fågelarter som häckar i Sverige. Sveriges Ornitologiska Förening.

Sveriges Ornitologiska Förening

Partner i BirdLife International

→ BO

18 november 2011

Till
Landbyggsdepartement och Naturvårdsverket

Angående SOF:s förslag till ändringar av jakttider på fåglar

I det förslag om nya jakttider som Sveriges Ornitologiska Förening skickade 3 november 2011 föll tyvärr en enkel, men betydelsefull, siffra bort.

När det gäller jakt på ripa anser vi att den svenska och norska jakten skall starta samma datum. Den norska jakten startar 10 september (och ej 1 september som det stod i vårt förslag). Därför skall vårt förslag se ut som följer när det gäller ripor:

Dalripa, fjällripa

Nuvarande jakttid: Start 25 aug, slut 29 feb respektive 15 mars i vissa områden.

FÖRSLAG: Jaktstart för dalripa senareläggs till 10 sept och jakten avslutas senast 31 jan.

UTGÅR: Fjällripan bör tills vidare utgå som jaktbar art eftersom populationsstatusen är osäker och dokumenterade kraftiga minskningar finns från olika håll i den skandinaviska fjällkedjan.

Motivering dalripa: Ännu i andra hälften av augusti är ripungarna inte fullt utvecklade (även om det finns en variation längs fjällkedjan). För ett senare-läggande talar också den idag gällande starten i Norge (10 sept). Ett gemensamt startdatum är önskvärt. Jaktperioden bör avslutas den 31 januari (i enlighet med Fågeldirektivet). De ripor som överlevt fram till dess skall ges chans att föröka sig.

Dennis Kraft
ordförande

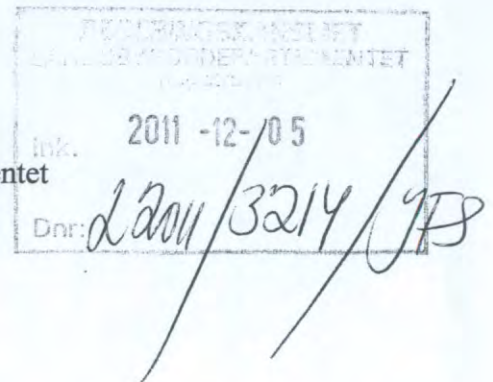

Sveriges Ornitologiska Förening

Partner i BirdLife International

2011-12-02

Landsbyggsdepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Oacceptabel skydds jakt på svenska soptippar

På många svenska soptippar bedrivs idag en omfattande skydds jakt på kråkfåglar och måsfåglar eftersom fåglarna betraktas som en "sanitär olägenhet". Vi har tittat närmare på kommunerna i Norrbottens län och kan konstatera att denna skydds jakt i vissa fall är mycket omfattande och att *det inte är fåglarna utan själva sophanteringen på de aktuella tipparna som utgör en sanitär olägenhet.*

I början av sommaren skrev vi till samtliga 14 kommuner i Norrbottens län och begärde en redovisning av skydds jakten på respektive kommuns soptipp. Av de 14 svarade 10, och av dessa meddelade fem att det inte längre förekom någon skydds jakt.

I de övriga fem kommunerna (Arvidsjaur, Boden, Gällivare, Kalix och Kiruna) pågår idag regelbunden skydds jakt. De tre sistnämnda kommunerna kunde inte redovisa någon statistik över jakten. Det gjorde däremot Arvidsjaur och Boden, och uppgifterna är uppseendeväckande – för att inte säga stötande.

Utan att överdriva, vill vi hävda att det pågår ett veritabelt krig mot fåglar på dessa båda soptippar.

På Arvidsjaur's soptipp sköts totalt 3083 fåglar under perioden 2009–2010. Av dessa utgjordes inte mindre än 1865 av korpar. På Bodens soptipp sköts under samma period 1615 fåglar, och totalt under åren 2000–2010 sköts 11483 fåglar på denna tipp (varav drygt 2500 utgjordes av fiskmåsar). Det måste krävas synnerligen omfattande jaktinsatser för att komma upp i dessa antal.

Det har knappast varit lagstiftarens avsikt att skydds jaktsinstrumentet skall tillämpas på detta sätt, men vad värre är, så visar dessa uppgifter att hanteringen av sopor vid soptipparna lämnar mycket övrigt att önska. På Arvidsjaur's soptipp tippas exempelvis slaktrester från ett lokalt slakteri i en grop, där de sedan ligger helt öppet (vid ett besök i juni 2011 fanns slaktrester som måste ha legat öppet i flera veckor). Kan det vara så att slaktresterna medvetet lämnas på detta sätt för att locka fåglar, dvs. jaktbyten? Även vanliga hushållssopor hanteras på sätt som gör innehållet i soppåsarna mycket lättåtkomligt för fåglar och fyrfotadjur.

Med detta brev vill vi framföra en önskan om att få träffa ansvariga personer på Landsbyggsdepartementet för att vidare diskutera hur skyddsjaksinstrumentet används i Sverige.

Vi hemställer också att det görs en omfattande översyn av möjligheterna att tillämpa skyddsjakt på soptippar. Skyddsjakt skall vara ett undantag när inga andra åtgärder fungerar. I dessa fall är skyddsjakten inte bara regel – man får lätt intrycket att den även är ett betydande ändamål för de aktuella soptipparnas skötsel. Vi begär därför också att hanteringen av sopor granskas på tipparna i Arvidsjaur och Boden. Det är möjligt att förhållandena är lika dåliga i Gällivare, Kalix och Kiruna, där det också jagas fåglar på soptipparna, men i de fallen har respektive kommun inte redovisat någon avskjutningsstatistik.

Slutligen vill vi betona att vi enbart har tittat närmare på soptipparna i Norrbotten. Det finns skäl att anta att detta län inte utgör ett undantag, utan att det finns paralleller i övriga landet.

För Sveriges Ornitologiska Förening

Anders Wirdheim
ansvarig för jaktfrågor
070-513 75 76
anders.w@ornitologerna.se

Berth-Ove Lindström
ansvarig för aktuell undersökning
070-395 83 25
berthove.lindstrom@telia.com

Kopia till:
Naturvårdsverket
Arvidsjaur kommun
Bodens kommun
Gällivare kommun
Kalix kommun
Kiruna kommun
Länsstyrelsen i Norrbottens län

FÅGELSKYDD

Korpkrig på soptippar

Det pågår ett krig mot korpar i landet. På flera soptippar har tusentals korpar, skator, kråkor, trutar och måsar skjutits de senaste åren.

Man skulle kunna tro att det är en paintball-anläggning, men det finns inga färgfläckar på alla de gömställen som byggts. Däremot svarta fjädrar här och där. Det är alltså inget låtsaskrig med färgkolor som brukar pågå här. När arbetsdagen är slut intas området av män som krigar mot korpar och andra kråkfåglar. Ett mycket intensivt krig, att döma av alla de fjädrar som ligger spridda i buskarna.

Vi befinner oss på Arvidsjaurs soptipp. Det är en vacker försommarkväll, men det vackra vädret är knappast något vi tänker på, omgivna av soprester och med en besvärande stank vilande över nejden.

På flera soptippar runt om i landet har det på senare år förts ett veritabelt krig mot kråkfåglar och måsfåglar. Värst verkar det ha varit i Norrbotten, där Arvidsjaur och Boden skiljer ut sig från mängden. I Arvidsjaur sköts det under två år (2009 och 2010) inte mindre än 1 865 korpar! Dessutom togs 198 skator, 684 kråkor och 336 trutar/måsar av daga. Totalt sköts det 3 083 fåglar på soptippen de båda åren.

Jägarna vid Bodens soptipp ligger inte långt efter, även om skjutandet där synes ha avtagit något de senaste åren. Under 2009 och 2010 sköts totalt 1 615 fåglar, och totalt under hela 2000-talet (2000–2010) sköts 11 483 fåglar på tippen. Som mest sköts det 1 726 fåglar, år 2006. På Bodentippen dominerar måsar och trutar i jaktstatistiken. Totalt sköts där drygt 2 500 fiskmåsar under 2000-talet.

BERTH-OVE LINDSTRÖM i Norrbottens ornitologiska förening begärde i somras in uppgifter från länets kommuner angående skydds jakt på soptippar. Av de 14 kommunerna svarade tio, och av dessa meddelade fem att det inte längre förekom någon jakt på deras tippar. De övriga fem (Arvidsjaur, Boden, Gällivare, Kalix och Kiruna) meddelade alla att det förekom jakt på soptipparna, men de tre sistnämnda kunde

Soptippen i Arvidsjaur, med gott om gömslen för korpsskyttarna.

inte redovisa någon statistik över vad som skjutits.

Den mest detaljerade redovisningen kommer från Arvidsjaurs kommun, där det även framgår hur många byten de olika jägarna nedlagt. Särskilt fyra av jägarna har varit synnerligen aktiva; en av dem sköt 416 korpar 2009 och 226 under 2010.

De kommuner som tillåter skydds jakt motiverar denna med att fåglarna utgör en sanitär olägenhet på tipparna. Men den stora mängden fåglar är snarare ett symptom på att något är sjukt. Själva sjukdomen är det sätt som soporna hanteras på. Det är alltså sophantering som är den sanitära olägenheten.

Just Arvidsjaur är ett talande exempel. På orten finns ett renslakteri, och enligt reglerna ska slaktrester som hamnar på tippen täckas över dagligen. Det görs inte.

Ivårtom ligger resterna öppna och tillgängliga för korpar och andra fåglar.

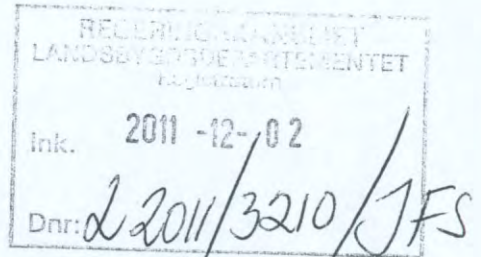
Detta utnyttjas sedan av grupper med synnerligen skjutglada jägare.

Det är knappast så här som lagstiftaren tänkt sig tillämpningen när man formulerade reglerna för skydds jakt i jaktförordningen, säger Berth-Ove Lindström.

Nu skjuter man ju budbäraren i stället för att göra något åt själva problemet med soporna.

SOF SKA NU GÅ VIDARE med frågan och kräva mycket tydligare riktlinjer från landsbygdsdepartementet, som har hand om jaktfrågor i Sverige. Om sophantering sköts bättre, blir problemen med fåglar små. Det visar erfarenheterna från flera kommuner som på allvar tagit tag i frågan.

Anders Wirdheim

Landsbygdsminister Eskil Erlandsson

Landsbygdsdepartementet

103 33 Stockholm

Begäran om en utredning av konsekvenserna av jakt med lös hund

Djurskyddet Sverige och Svenska Rovdjursförningen hemställer att regeringen tillsätter en utredning som belyser de oönskade konsekvenser som jakt med lös hund medför för såväl hundägarna själva, som för tamdjur, övrigt vilt och människor och föreslår åtgärder för att komma till rätta med dessa.

Bakgrund

Jakt med lös hund är en uppskattad och vanligen förekommande jaktform i Sverige, som bedrivs i olika former och med olika typer av hundar (se bilaga 2)

Jaktformen är dock inte oproblematiske. Att hundar släpps lösa i naturen under jakt leder till problem och konflikter av flera slag. De bestämmelser om hundhållning som finns i lagen om tillsyn över hundar och katter (2007:1150) och jaktlagen (1987:259) innefattar inte någon nämnvärd reglering av specifikt hundanvändningen vid jakt och syftar inte till att undvika de problem som finns.

Problemområden är bland andra:

- Påverkan på fredat vilt
- Bristande utbildning av jakthundar och hundförare
- Ofredande av annat vilt än det avsedda jaktbytet
- Angrepp på tamdjur
- Rädsla och olägenheter för människor
- Olycksrisker i trafik
- Olycksrisker vid björnkfrontation

(Se bilaga 1)

Jaktformen är problematisk då det gäller revirhävdande djur som varg då krav på skydds jakt ofta ställs för att kunna utöva jakt med lös hund i vargrevir. Dessutom löper hundarna risker att skadas och dödas vid konfrontation med varg. Det är dock ett naturligt beteende för varg och lösningar måste beaktas för att skydda både hunden och vargen. Det händer också att jakthundar söker upp björnar, även under deras idevistelse, vilket kan leda till olyckstillbud för såväl hunden som björnen och jägaren. Jakthundarna råkar även ut för konfrontationer med andra vilda djur (företrädesvis vildsvin) och skadas och dödas.

Sverige är ett av få länder som tillåter jakt med lösdrivande hund. Under lång tid har man byggt upp en tradition av jakt med lös hund. Under de senaste decennierna har löshundsanvändningen ökat, men det krävs ingen utbildning av hunden och heller ingen särskild utbildning i hundhållning av den som jagar med lösdrivande hund.

Jakthundanvändningen är dock ett kvalificerat arbete som, om den ska bedrivas i enlighet med intentioner i jaktlagen och lagen om tillsyn av hundar och katter, ställer mycket höga krav på både hund och förare. Endast ett fåtal tjänstehundgrenar ges rätt att arbeta med lös hund, som t.ex polis och militär, och deras hundhållning är strikt reglerad. Jägare med hund tillåts däremot använda hundar på ett sätt som inte välutbildade yrkesanvändare får göra.

Vi menar att det är angeläget att undersöka i vilken utsträckning jakt med lös hund kan orsaka skador eller avsevärda olägenheter under pågående jaktutövning, eftersom denna jaktform äger rum under stora delar av året.

Djurskyddet Sverige och Svenska Rovdjursföreningen hemställer därför att regeringen tillsätter en utredning med bred sammansättning för att se över konsekvenserna av jakt med lös hund och grythundsjakt.

Utredningen bör göra en grundlig undersökning av de negativa konsekvenser och risker som dessa jaktformer i sin nuvarande utformning kan medföra och föreslå vilka åtgärder som måste vidtagas för att dessa ska kunna undvikas.

Det är vår övertygelse att även Sveriges jägarorganisationer skulle dra nytta av att en sådan utredning kommer till stånd och belyser problematiken på ett samlat sätt.

Vi vill se en utredning som ger en bild av jaktformens alla konsekvenser, i avsikt att finna säkrare jaktmetoder för jakthundar, tryggare djurhållning och förutsättningar för en vild fauna där djurens naturliga beteenden, även de oönskade, respekteras och inte bestraffas

Stockholm 111201

Sven Stenson
Ordförande
Djurskyddet Sverige

Djurskyddet Sverige
Rökerigatan 19
121 62 Johanneshov
08 - 673 35 11

Roger Olsson
Ordförande
Svenska Rovdjursföreningen

Svenska Rovdjursföreningen
Masthamnen
116 30 Stockholm
08-441 41 17

Bilagor

1. Sju problemområden som berör jakt med lös hund
2. Jakthunden

Bilaga 1

Begäran om konsekvensutredning av löshunds jakt

Sju problemområden som berör jakt med lös hund

1. Löshunds jaktens påverkan på fredat vilt

Vilda fredade djur påverkas av löshunds jakt där den bedrivs.

Under åren 1990 – 2011 och från att det fanns 8 vargar i landet, har jägarorganisationer återkommande sökt skydds jakttillstånd med anledning av att vargar angripit och dödat jakthundar. Naturvårdsverket har beviljat skydds jakt vid ett antal tillfällen. Länsstyrelserna har i högre grad än Naturvårdsverket tillstyrkt dessa skydds jaktansökningar i sin roll som remissinstans. Något som antyder vilken betydelse exempelvis vargars naturliga revirförsvarende beteende kan få för vargstammen om förvaltningsansvaret helt läggs på en regional nivå. Därför finns starka skäl att utreda vad naturligt beteende hos vargar får för följder för lösdrivande jakthundar, samt hur hänsyn kan tas till vargens naturliga beteende vid jakt.

2. Brist på utbildning hos lösdrivande jakthundar

Det faktum att krav på utbildning av hundar som skall användas för löshunds jakt är obefintlig, ger anledning att befara att fredat vilt oavsiktligt ofta blir ofredat och förföljt vid löshunds jakt. Ett förhållande som också bekräftats vid flera tillfällen då fredade vargar, lodjur och björnar, med kapacitet att fysiskt försvara sig mot påträngande hundar, gett skador på ofredade hundar med påföljande begäran om skydds jakt.

Det finns därför anledning att befara att individer av andra, ej jaktbara arter, men med ringa möjlighet att fysisk försvara sig mot hund, förorsakas stress, skador och lidande utan att det kommer till allmän eller ens jakthundägarens kännedom. Ett förhållande som strider mot intentionerna i Jaktlagens § 5 som anger att vilt endast får ofredas eller förföljas i samband med jakt. Vid fjällrävseminariet på Varangerhalvön i Norge i augusti 2007 uppmärksammades småviltjaktens störningar på den ytterst känsliga fjällrävsstammen. Hundarna skrämmer fjällrävarna från sina lyor och de återvänder därefter inte, vilket minskar ungarnas överlevnad. Därför bör brist på krav gällande jakthundars utbildning konsekvensutredas.

3. Jakthundars del i skadestatistik

Djurförsäkringsbolaget Agria offentliggör årligen antalet skaderegleringar gällande skador på hund. Mellan åren 1997 och 2010 har antalet skadeärenden årligen legat mellan ca 900 och 1500 med en sjunkande trend. Antalet trafikolyckor svarar för ungefär 95 procent under perioden och gäller ungefär 15700 skadeärende. Övriga skadeorsaker bland dessa skadeärenden är rovdjur, andra vilda djur och vådaskott. Av de raser som drabbas mest dominerar hundraser som används för löshunds jakt. Agria försäkrar, enligt företrädare för bolaget, något mindre än hälften av landets hundar och det verkliga antalet olyckor mellan åren 1997 och 2010 kan befaras ligga över 30000. För att få en mer exakt bild över farorna för hundar vid löshunds jakt bör antalet skadeärenden hos alla verkliga djurförsäkringsbolag undersökas och så långt det är möjligt, kartlägga skadefrekvensen hos icke försäkrade jakthundar.

4. Löshunds jaktens förorsakande av lidande för jaktbart vilt

Vid jakt med drivande hund påverkas bytesdjuren på olika sätt. Graden av stress hos bytesdjuret förorsakad av skällande och drivande hund varierar troligtvis med olika hundars olika snabba sätt att arbeta och olika arter av bytesdjur. Eftersom hunden, i de flesta löshunds jaktformer utlöser ett flyktbeteende hos bytesdjuren, finns anledning att dra slutsatsen att en skällande hund är något obehagligt för bytesdjuret som det försöker undvika. Längden av jaktmomentet torde därför ha betydelse för i vilken grad jakten är plågsam och stressande. Av betydelse för graden av stress är också valet av jakthundras och jakthundtyp för olika jaktbyten. I synnerhet om jakthundarna helt saknar utbildning, eller är dåligt

utbildade. En högbent drivande hund för harjakt, som inte är utbildad att vara selektivt jagande, kan vara ett stort stressmoment för sitt utvalda byte om den exempelvis börjar driva rådjur. Det finns därför, av jaktetiska skäl, anledning att granska reella möjligheter till efterföljd av gällande regelverk som anger hur löshunds jakt på olika jaktbara arter bör och ska bedrivas.

Det är tillfredsställande att grythundträning inte längre ger möjlighet för hund att komma i kontakt med markör som utgörs av exempelvis levande grävling. Men vid tillämpad jakt finns inte detta skydd för jaktbytet. Det är vanligt att grythunden då kommer i direkt kontakt med jaktbytet i dess tillflyktsort med fysiska skador på både bytesdjur och jakthund som följd. Bitskador som vanligtvis inte är allvarliga, men det finns all anledning att tro att den nära kontakten mellan jagad och jagande är ett mycket stort stressmoment, inte bara för bytet, utan även för jakthunden. Därför finns jaktetiska skäl anledning att granska jaktformen.

Det samma kan man säga om en annan, i Sverige relativt nyetablerad jaktform med lös hund, jakt med så kallade plotthundar. En jaktform som har likheter med den i Storbritannien kritiserade och nu förbjudna råvjakten, men med artskillnad när det gäller villebrådet och som i vårt land gäller björn. Ett antal samtidigt drivande jakthundar som förföljer och ställer ett jagat villebråd med förekommande fysisk kontakt mellan jakthundar och byte. En beskriven jaktform som, ur djurskyddsperspektiv, bör konsekvensutredas.

5. Löshunds jaktens påverkan på tamdjurshållning

Att rovdjur ibland angriper tamdjur, både hägnade och frigående, är ett välbelagt faktum. Att lösa hundar förorsakar problem av samma art och i förmodligen likartad omfattning är mindre känt. Det är dock ingen tvekan att hundars, och då främst lösspringande jakthundars angrepp på tamdjur kan vålla stora skador och Lammproducenterna har påtalat problemet under uppmärksammade former.

När det gäller av staten ekonomiskt reglerade skador, förorsakade av fredade rovdjur och fåglar, finns säkra och överskådliga sammanställningar vid Viltskadecenter. När det gäller kostnaden för skador förorsakade av hundar finns inget material samlat och tillgängligt.

Ofta regleras skadan direkt mellan den skadegörande hundens ägare och den drabbade tamdjursägaren och få andra får kännedom om händelsen. I andra fall regleras skadan genom hundägarens ansvarsförsäkring.

I vilken omfattning skador på tamdjur förorsakade av jakthund förekommer och i vilken omfattning sådana skador belastar försäkringsbolagen och i förlängningen alla försäkringstagare, är svårt att få en bild av. Försäkringsbolag är obenägna att lämna sådana uppgifter till andra än institutioner och myndigheter. För att få en överskådlig bild av problemet krävs en utredning som får tillgång till dokumenterade skador och försäkringsbolags reglering av dessa.

6. Löshunds jaktens påverkan på människors sociala liv

Hundrädsla hos människor är en realitet. Ser man till att tusentals människor årligen söker läkarvård efter skador förorsakade av angrepp från hund, är rädslan både förståelig och motiverad. Hundar får endast hållas okopplade om hundföraren har full kontroll över hunden och omgående vid behov kan kalla in den, enl. lagen om tillsyn av hundar och katter. Men lagen omfattar inte hundar som används vid löshunds jakt. Därför kan jakthundar springa okontrollerat i marker där även människor befinner sig i andra syften än jakt. Hundar som ofta är energiskt skällande och skrämmande för hundrädda personer. Något som omvittnat avhåller människor från att idka ett önskat naturnära liv med bär- och svampplockning under en stor del av året. Att löshundsjakten därför har en betydande negativ påverkan på hundrädda människors livskvalitet torde vara ställt utom all tvivel och utgör ett problem. Ett annat problem är jakthundar som släpps i områden nära bebyggelse och som uppsöker fastigheter och skapar olägenhet för boende. Hundar som i oskolad jaktiver förföljer och angriper husdjur. Situationer som inte sällan skapar sociala konflikter och missförhållanden mellan jaktutövare och boende. Men i hur stor omfattning och i vilken grad totalt sett kan vara omöjligt att få en bild av utan närmare undersökningar. Något som vår föreslagna utredning kan bringa klarhet i.

7. Löshunds jaktens påverkan på olycksrisker

I Nationella Viltolycksrådets statistik över trafikolyckor med vilt framgår tydligt att de flesta sådana olyckor inträffar under den tid då löshunds jakt bedrivs. Därför finns det anledning att undersöka i vilken omfattning det finns ett direkt samband mellan jakt med drivande hund och trafikolyckor där älg och rådjur är inblandade. Eftersom jägare återkommande skadas av björn, företrädesvis efter björns konfrontation med lösspringande jakthundar, kan en utredning av löshundsjakten också kunna leda till kunskaper som ger möjlighet att minska sådana risker för människor.

Bilaga 2 Begäran om konsekvensutredning av löshunds jakt

Jakthundar

Jakthundars historia

Det finns tecken på att människor i Norden använt hundar vid jakt i närmare 9 000 år. Dagens jakthundar är resultatet av hundratals år av målinriktad avel. De hundar som avbildats på hällristningar från bronsåldern liknar dagens älghundar och jaktspetsarna såsom gråhund, jämthund och finsk spets anses därför vara de ursprungligaste jakthundarna i Sverige.

Stövarna kom från kontinenten till Sverige för mindre än 400 år sedan.

De kortbenta drivande hundarna är av yngre datum än de långbenta och har en ännu inte hundraårig historia i Norden.

Fågelhundarna kom hit senare än stövarna och de stående hundarna först för drygt 100 år sedan. Stötande och apportrande hundar kom hit först i mitten av 1900-talet.

Att jaga rådjur med drivande hund är unikt för Norden och har inte tillämpats i så många decennier eftersom rådjuret tidigare inte förekommit i jaktbara stammar.

Omkring 150 000 av Sveriges 700 000 hundar används vid jakt.

Drivande hundar

Följer under skallgivning spårlopan efter vilt och håller det i rörelse så att det så småningom kommer inom skothåll för pass skyttar.

För att hunden inte skall hetsa drevdjuret är det viktigt att olika hundraser används beroende av vilket djur som jagas. Till exempel är det inte lämpligt att jaga rådjur med en långbent hund då rådjuret lämnar efter sig ett doftspår som är lätt att följa och hunden därför snabbt skulle vara i kapp djuret som därmed hetsas. Haren däremot är betydligt svårare för hunden att spåra varför luktsinnet istället är en viktigare faktor än till exempel långa ben.

Viktigt att drivande hundar får grundlig lydnds- och ledarskapsdressyr så att de håller kontakt under söken och även kan kallas av drevet.

Långbenta drivande hundar

Stövare.

Det finns mängder av olika stövare (hamilton, finsk, schiller mfl). Samtliga stövare är utpräglade jakthundar och används främst vid har- och rävjakt. Stövarna får inte jaga rå- eller hjorddjur pga risken att hunden lätt kommer i kapp och hetsar djuret. Hunden har ganska svagt utvecklad bytesinstinkt, det hunden uppskattar är istället själva förföljandet. Förföljandet sker mer eller mindre under konstant skallgivning.

Kortbenta drivande hundar

Dessa hundar används framförallt som rådjurshundar även om de också kan användas för jakt på hare och räv. Drever, beagle, basset och tax är exempel. Då dessa hundraser har relativt korta ben jagar de med måttlig fart vilket krävs för att rådjuret inte skall hetsas.

Såväl drever som tax har stor jaktlust, ibland tar denna överhanden och hundar jagar timma ut och timma in i en helt annan trakt än där jägaren befinner sig. På senare år har man arbetat med att få fram hundar som har bättre kontakt.

Hundens uppgift är att sätta fart på rådjuret och hålla det i rörelse genom att envetet och i måttlig fart följa dess spår under tät skallgivning. När rådjuret drivs "sakta" på detta sätt ger det sig sällan ut på längre turer för att skaka av sig förföljaren utan håller sig ofta inom ett begränsat område och rör sig i ett mer eller mindre oregelbundet mönster. Man säger att djuret buktar.

I Norge är det förbjudet att jaga rådjur med hund som har mankhöjd över 41 cm och i Finland gäller max 28 cm. Något liknande förbud finns inte i Sverige.

Rådjursjakt med drivande hund bedrivs oftast i mer eller mindre sammanhängande skogsmarker där rådjursstammarna inte är för täta. En bra hund håller kontakt med rådjuret så länge det inte ger sig ut på en längre löpa då den skall återvända till sin förare. Jakt med drivande hund kan bedrivas som ensamjakt eller av två eller tre jägare tillsammans. När drevet väl kommit igång placerar sig jägaren eller jägarna på pass. Drevtider på över en timme tillhör vanligheterna.

Fågelhundar

Denna grupp hundar delas in i stående, stötande och apportrande fågelhundar.

En stående fågelhund fattar stånd för vittring av tryckande fåglar. Under ståendet står hunden orörlig så nära fågeln att den inte vågar lyfta. På kommando från hundföraren skall hunden tvinga fågeln att lyfta. Därefter skall hunden stanna så att den inte kommer i skottlinjen.

Olika typer av setter, pointer samt vorsteh är vanliga hundraser för denna jaktform.

De stötande fågelhundarna, spanielraserna, används även vid jakt på markvilt såsom hare och vildkanin. Hunden söker i nära kontakt med föraren och sätter fart på villebrådet utan att först stå för det. Så fort djuret tar till flykten skall hunden stanna för att inte komma i skottlinjen. Hunden kan även användas för att apportera viltet.

Bland spanielraserna är det främst engelsk springer spaniel och cockerspaniel av jakttyp som används vid denna jaktform.

Apportrande fågelhundar är specialister på eftersök och används således först efter skottet. Den hundras som används är retriever. En bra apportör skall kunna sitta okopplad och notera var fåglar faller och först då säten är slutjagad snabbt samla in dem.

Retrieverraserna används ibland även som eftersökshundar tack vare deras goda luktsinne.

Jaktspetsar

Exempel på hundar ur denna grupp är jämthund, gråhund, älghund, hälleforsaren, karelsk björnhund och rysk laika. Hundarna används främst vid jakt på älg, björn och vildsvin. De nordiska jaktspetsarna, älghundar och skällande fågelhundar, visar ofta intresse för de flesta viltslag. Det är inte ovanligt att en skällande fågelhund även ställer älg och likaså kan vissa älghundar ibland skälla fågel eller mård vilket ibland ställer till problem under älgjakten. Många jägare använder även älghundar för att ställa björn och olika spetsraser har blivit allt vanligare vid vildsvinsjakt.

Till skillnad från drivande hundar eller fågelhundar använder sig älghunden och trädkällare av såväl luktsinne som hörsel och syn under jakten. Speciellt hörsel sägs ha en stor betydelse för hundens framgång.

Vid älgjakt arbetar älghunden antingen som löshund eller i koppel. Hundens uppgift är att finna älgen åt jägaren så att denne får skottchans. Hunden skall även i viss utsträckning kunna spåra eventuellt skadeskjutet djur. Löshundsjakten är den vanligaste formen vid älgjakt i Sverige och sker främst i de så kallade skogslänen med stora sammanhängande skogsdominerande områden.

När hunden väl lokaliserat älgen inleder den ofta skallgivningen från långt håll och ju närmare älgen den kommer desto tätare blir skallen. Andra hundar vistas ett tag hos älgen innan de inleder skallgivningen för att få älgen att vänja sig vid deras närvaro.

Väl intill älgen försöker sedan hunden hålla den kvar på platsen med ett s.k "ståndskall". Om älgen inte står utan går vidare börjar hunden skälla s k "gångskall" och följer efter. Springer älgen iväg tystnar hunden normalt och försöker "genskjuta" djuret för att få stopp på det.

Ju längre tid ett ståndskall varar desto mer ökar jägarens chanser. Av den anledningen brukar jägaren ofta låta ståndskallet pågå en längre tid, en timme eller mer, innan ansmygningen påbörjas.

Om älgen inte är "skjutbar" är det en fördel om hunden är så pass lydig att jägaren kan locka den av ståendet och koppla den.

Vid vildsvinsjakt agerar hunden på ett liknande sätt som vid älgjakten. Vid vildsvinsjakt skall hunden allra helst ge skall både när den ställt vildsvinet samt när den driver det. Förutom jaktspetsar används även wachtel, tysk jaktterrier, vorsteh och retriever.

De flesta björnar som skjuts i Sverige fälls i samband med älgjakten. Jakten går till på ett liknande sätt där älghundar med tillräcklig rovdjursskärpa ställer björnen som då ofta tagit sin tillflykt till snårig och tät terräng. Rör björnen på sig och går iväg ger hunden "gångskall".

Vid eftersök på påskjuten eller skadad björn används två eller tre hundar av säkerhetsskal där en av dem är kopplad. De lösa hundarnas uppgift är att "fånga upp" en eventuell attack från björnen.

Skällande fågelhundar är specialister på skogsfågel, speciellt tjäder. Dessa hundar söker efter fåglar på marken, stöter upp dem och håller därefter rätt på i vilket träd fågeln tagit sin tillflykt. Därefter ställer sig hunden vid det aktuella trädet och skäller för att dels dra till sig fågelns uppmärksamhet samtidigt som den vägleder jägaren. Exempel på skällande fågelhundar är finsk spets och norrbottenspets.

Grythundar

Grytjakt bedrivs främst på räv men även på grävling och mårhund. Vid jakt med grythundar arbetar denne under jorden i djurets gryt. Hundraser som främst används är olika sorters borderterrier såsom border, jack russel och tax, företrädesvis korthårig.

Kortdrivande och stöthundar

Här används en mängd olika hundraser. En stöthund stöter och driver främst klövvilt över kortare sträckor samtidigt som den oftast ger intensivt skall. Dessa hundar kan man säga agerar "viltskrämmor" och krav på spårnoggrannhet saknas.

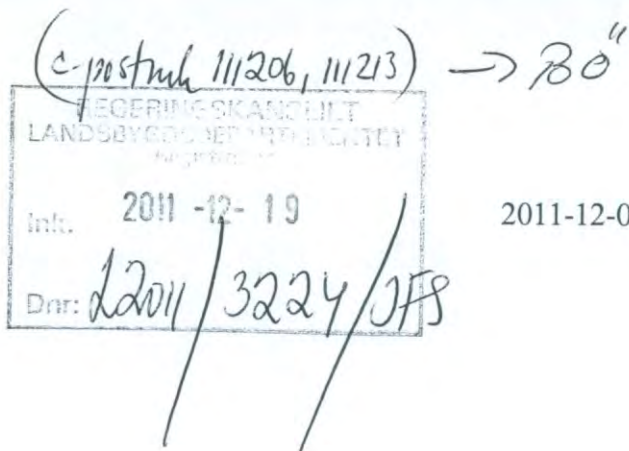
Om hunden skäller eller ej beror på ras och individ. De allra flesta skäller dock så länge de har mycket god kontakt, vid upptaget och strax därefter.

Vid rådjursjakt används dessa hundar i marker med mycket rådjur där terrängen är omväxlande med grantätningar insprängda i glesstammiga lövskogspartier eller dungar omgivna av mer eller mindre öppen mark.

Jaktformen är vanligast i Sydsverige och bedrivs som ensamjakt eller av två eller tre jägare tillsammans. Eftersom flera av raserna som används är snabba gäller det att de inte tillåts hetsa klövvilt utan endast sätter fart på viltet och därefter återvänder till föraren. Hunden skall även gå att ta av drevet när så krävs. Efterlydnad är därför viktigt.

När man jagar med "kortdrivare" eller "stöthundar" behövs fler jägare för att så många pass som möjligt kan besättas detta eftersom rådjuren normalt inte "buktar" vid denna jaktform utan lämnar såten mer eller mindre omgående när hunden fått kontakt. Jakten blir mer eller mindre som en drevkedja som skapar allmän oro och tillsammans med hundarna får jägarna rådjuren i rörelse. Samtidigt jagas ofta även annat klövvilt, som till exempel hjort och vildsvin.

En kortdrivande hund är den som driver max en halvtimme. Endast två hundraser används som kortdrivare, wachtelhund och tysk jaktterrier.

Regeringen
Landsbyggsdepartementet
103 33 Stockholm

Hemställan om ändrade jakttider från och med 2012-07-01

Svenska Jägareförbundet hemställer härmed om förändringar i Jaktförordningen (SFS 1987:905 bilaga 1 och bilaga 4) enligt bifogat förslag.

Bakgrund

De årliga jakttiderna är ett av de viktigaste medlen för styrning av den svenska jakten både tidsmässigt och geografiskt. Just därför är också jakttiderna något som är i behov av justering när detaljerna i viltförvaltningen omprövas, ny biologisk kunskap kommer fram eller när nationella och regionala populationerna av enskilda viltarter ökar eller minskar. När det finns ett långsiktigt behov och utrymme för en utökad jakttid bör detta kunna tillgodoses, givetvis under beaktande av att jakten bedrivs som ett uthålligt nyttjande av arten ifråga. På samma sätt bör en jakttid kunna begränsas i det fall en viltart av olika skäl drastiskt minskar och på längre sikt inte förväntas ha möjlighet att återgå till en mer gynnsam bevarandestatus, samt i de fall då jakten bedöms kunna utgöra en kritisk faktor för återhämtning. Om och när arten i fråga har återhämtat sig bör samtidigt jakttiden kunna återgå till vad som gällde tidigare.

En annan grund för justering av jakttider kan vara en viltarts utveckling och dess påverkan på allmänna och enskilda intressen. Jakten kan således i vissa fall bedrivas för att minska eller eliminera skador på enskild egendom, jord- och skogsbruk, hotade eller sårbara viltarter, ekosystem eller andra allmänna intressen. Enligt Jägareförbundets bestämda uppfattning ska emellertid nyttjandet av särskilda skyddsjaktstider i allra möjligaste mån undvikas till förmån för allmänna jakttider. Allt för att undvika att viltarterna som en väsentlig del i den biologiska mångfalden onödigtvis ska komma att betraktas som skadedjur.

Ett övervägande om förändring av jakttider bör ställas mot den nackdel det kan innebära att ändra på invanda regler. På samma sätt bör jakttidernas start- och slutdatum vara enhetliga över så stora geografiska områden som möjligt. Dessa två aspekter har stor betydelse från informationssynpunkt. Rörligheten i den moderna jägarkåren är stor vilket innebär att man inte sällan jagar i olika län. Att hålla reda på jakttiderna över tiden och vad som gäller för respektive art underlättas givetvis ju större enhetlighet som kan uppnås i detta avseende.

Behovet av justering av jakttider är föremål för en ständigt pågående diskussionsprocess inom Jägareförbundet. Oftast kommer analys och identifierade behov från enskilda medlemmar och lokala organisationer ute i landet vilka kanaliseras som motioner till länsföreningarnas årsmöten. Ärendenas vidare beredning görs av den nationella Forsknings- och förvaltningsgruppen som utvärderar förslagen utifrån viltbiologisk kunskap och, i förekommande fall, nationella inventeringar och nya forskningsrön. Forsknings- och förvaltningsgruppen presenterar sedan sina förslag för beslut i Jägareförbundets förbundsstyrelse.

Svenska Jägareförbundet hemställer härmed om följande ändrade jakttider att gälla från och med 2012-07-01.

Allmänna jakttider (Jaktförordningen bilaga 1)

Ordningsnummer enligt Jaktförordningen bilaga 1. Nuvarande jakttid inom parentes.

3) Rödräv

Förslag: Älvdalens kommun 1 augusti – 15 april (1aug– 31 mar)

Älvdalens kommun i Dalarnas län har till övervägande del ett norrländskt klimat och en norrländsk topografi med fjäll och stora skogsområden. Detta innebär att snösäsongen är längre än i resten av länet, vilket även påverkar viltfaunan. Som en konsekvens av att naturen har en utpräglad norrländsk karaktär, har jakttiden på dalripa förändrats till att överensstämma med den tid som gäller i Jämtlands län, och skiljer sig därmed från jakttiden i övriga delar av Dalarnas län. Att vintrarna är snörika och långa påverkar även viltarternas föryngringstid. Eftersom föryngringstiden på grund av detta infaller senare i Älvdalens kommun än i länet i övrigt, så är det också rimligt att jakttiden för rödräv förlängs och harmoniserar med angränsande län närmast norrut.

5) Mård

Förslag: Södra området 1 september – 28 (29) februari (1 nov – 28(29) feb)

Jakttiderna för mård skiljer sig idag mellan det norra och det södra området. Jägareförbundet kan dock inte se att det inte finns några biologiska motiv till att jakttidens start skiljer sig mellan norr och syd. Med hänsyn till mårdens föryngringsperiod finns det däremot skäl att avsluta jakttiden en månad tidigare för det södra området. Mårdens predation på övrigt småvilt är odiskutabel och flera vetenskapliga undersökningar redovisar att en lokal reducering av mårdstammen kan leda till högre tätheter av småvilt. Förbundet anser att jakträttshavare som genom en konsekvent genomförd predator kontroll vill skapa bättre överlevnadsvillkor för skogs- och fälthöns, hare etc. bör få den möjligheten såvida det inte finns några biologiska skäl däremot. Att skapa gynnsamma förutsättningar för andra jaktbara arter är ett sätt att förvalta nyttigheten vilt och därigenom kunna tillgodogöra sig en ökad avkastning av denna naturresurs.

Mink

Förslag: Norrbottens och Västerbottens län 1 augusti – 15 maj (skydds jakt 1 juli-30 juni)
Övriga landet 1 augusti – 30 april (skydds jakt 1 juli-30 juni)

Skydds jakt på mink är tillåten året om även under den mest intensiva yngelperioden. Av djuretiska skäl är detta knappast försvarbart, i synnerhet när det inte finns några realistiska möjligheter att utrota den svenska minkpopulationen genom skydds jakt. Minkens etablering i den svenska faunan måste betraktas som irreversibel.

Jägareförbundet föreslår att en allmän jakttid för mink införs samt att mink utgår ur skydds jaktbestämmelsen bilaga 4 punkt 1, samtidigt som den skydds jaktmöjlighet som förelåg fram till den 1 juli 2001 återinförs. De arter som, i övrigt, förekommer i den skydds jaktbestämmelse där minken nu ingår är främst arter som har en så låg populationsnivå i Sverige att man genom jakt har praktiska möjligheter att förhindra en etablering och/eller vidare populationsutveckling.

I bestämmelsen finns vidare vissa arter som förekommer i så stor omfattning att de temporärt orsakar skadegörelse eller sanitära olägenheter i en, för samhället och den enskilde, oacceptabel omfattning. Jägareförbundet anser att för minkens del väger den djuretiska aspekten tyngre än de motiv som åberopas för övriga arter. Minken har i skärgården – vilket sedan länge påtalats av skärgårdsbefolkningen och nu även belagts mera vetenskapligt – emellertid en mycket drastisk effekt på fågelfaunan i allmänhet och på koloni- och markhäckande fåglar i synnerhet. Detta är också skälet till att minken tidigare enligt Jaktförordningen bilaga 4, dåvarande punkt 17, fick jagas hela året om den förekom på holme eller skär. Vidare fanns denna motiverade skydds jaktmöjlighet även inom område för viltuppfödning, hönsgård samt fisk- eller kräftodling. Med hänsyn till den sena våren i norra Sverige föreslås en något längre jakttid i Västerbottens och Norrbottens län.

8) Dovhjort

Förslag: I berörda län upphävande av fredning av hind under brunstperioden (21 okt till 15 nov), samt upphävande av begränsning av jaktform för kalv och hind under denna period

Dovhjorten har under senare tid ökat kraftigt i många områden vilket medfört att det finns ett behov av utökad beskattning. I praktisk taget all viltförvaltning är det genom att öka eller minska hondjursavskjutningen som man effektivast styr en viltstams utveckling. Dovhjorten är ett utpräglat flockdjur vilket bl.a. innebär att svårigheter att skjuta hindar i dessa flockar. I och med detta finns det ett stort behov av att skapa och nyttja mesta möjliga jakttillfällen för att kunna reglera dovhjortsstammarna.

För att motverka den snabba expansionen av dovhjort har länsstyrelserna i vissa områden inte sällan meddelat särskilda tillstånd till jakt efter hind och kalv under brunstuppehållet. Jägareförbundet anser att utvecklingen av den verksamheten, som haft sitt berättigande, givit sådana erfarenheter att tiden nu är mogen att införa allmän jakt efter hind och kalv under den aktuella tiden. Detta skulle samtidigt medföra administrativa vinster för länsstyrelserna i de aktuella områdena. I sammanhanget bör även erinras om att hind och kalv av kronhjort är tillåtet att jaga under brunstperioden.

Sedan några år tillbaka gäller att jakt på dovhjortskalv är tillåten under den aktuella tiden i sex län, med begränsningen till smyg- och vaktjakt. Jägareförbundet anser att denna utökning av jakten under brunstuppehållet är otillräcklig för att begränsa dovhjortens utveckling i de aktuella områdena. Då jakten på övrigt klövvilt i berörda områden allttjämnt fortgår under den aktuella tiden, såväl med som utan hund, kan Jägareförbundet inte se några bärande skäl till att begränsa jakten på dovhind och dovkalv till enbart smyg- och vaktjakt. För att denna utökade jakt skall vara meningsfull och samtidigt medföra några administrativa vinster bör den omfatta såväl hind som kalv och inte heller begränsas vad gäller jaktformen.

9) Kronhjort

Förslag: Fram till 30 september får jakten enbart ske som smyg- eller vaktjakt.

Det råder i dag mycket stor förvirring om vilka regler som gäller för hundanvändning vid jakt efter kronhind och kronkalv efter 1 oktober. Enligt 16 § jaktförordningen gäller att hund som förföljer hjort får användas vid tillåten jakt och vid jakträning från och med 1 oktober. Den begränsning som gäller i detta avseende enligt jakttidsbestämmelsen är ologisk och skapar stor oklarhet om vad som egentligen gäller. Det är således tillåtet att släppa hund som förföljer kronhjort men inte tillåtet att skjuta hind och kalv med hjälp av hund som dock ändå är tillåtna för jakt. Jägareförbundet föreslår därför att bestämmelsen i detta avseende formuleras så att den överensstämmer med vad som gäller enligt 16 § jaktförordningen.

10) Rådjur

Förslag: Västernorrland och Jämtland 1 oktober – 31 januari (1 okt - 31 dec)

Rådjursstammen i berörda län är tämligen stabil. Bedömningen utifrån avskjutningsstatistik är att den ökat något de senaste åren. Länsjaktvårdsföreningen Mitt Norrland (för de båda länen) har på sin årsstämma beslutat att begära en förlängning av jakttiden med en månad i likhet med övriga delar av landet söderut. Skälet till detta är främst att vid vinterförhållanden som medger jakt i januari skapa ytterligare jakttillfällen främst med långsamt drivande hund. Förbundet får i sammanhanget erinra om länsstyrelsens möjlighet att med stöd av 19 § Jaktförordningen göra inskränkningar i möjligheten att jaga med hund om snöförhållandena skulle bli sådana att jakt med hund bedöms olämpligt under denna del av året. I och med detta anser Svenska Jägareförbundet att den begärda förlängningen kan införas på ett betryggande sätt.

Vidare;

Förslag: Hornbärande djur, endast smyg och vaktjakt ... Västerbottens län 1 maj – 15 juni (... Nordmalings och Umeå kommuner)

Jakten på hornbärande djur under den aktuella perioden infördes i fyra län samt två kommuner i Västerbottens län i samband med Tjenobylyolyckan i och med att man konstaterade att cesiumhalten i rådjur var betydligt lägre under våren. Det motivet är numera tämligen överspelat. Vårjakten på råbock nyttjas relativt sparsamt i de berörda områdena samtidigt som det hos en del jägare är en mycket uppskattad jakt. Många länder på kontinenten tillämpar denna jaktform t.ex. Danmark. Rätt utnyttjad är det en god möjlighet att

genomföra en urvalsriktad jakt och därigenom upprätthålla en god kvalitet i rådjursstammen. Jägareförbundet Västerbotten har på sin årsstämma beslutat att begära att den vårjakt på råbock som i dag gäller i Nordmalings och Umeå kommuner ska få gälla i hela länet i syfte att skapa fler jakttillfällen för länets jägare. Svenska jägareförbundet anser inte att det har framkommit några negativa effekter av den vårjakt som hittills förekommit utan snarare att den har skapat ett positivt inslag i den svenska jaktutövningen.

Snatterand

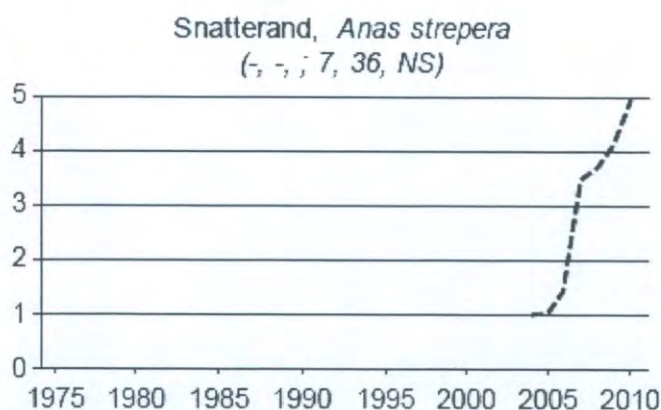
Förslag: Södra Sverige 21 augusti – 31 december (ingen jakttid)

Under den senaste 30-års perioden har antalet häckande par av snatterand haft en tillväxt på över 80 % i Sverige (Ottevall et al. 2008). Denna ökning har också noterats vid de internationella and- och gåsräkningarna (Figur 1).

Figur 1. Antalet snatteränder inräknade vid andräkningarna under höstarna 1973 – 2006 baserat på data från Nilsson (2007). Siffrorna kan ses som ett index på populationsutvecklingen för denna art.

Sedan 1998 görs inventeringen med standardrutter, vilket är en metod som anses säkrare än de tidigare använda punktrutterna (Lindström et al 2011). Enligt inventering genom standardrutter har populationen av snatteränder ökat med i genomsnitt 36 % per år under perioden 1998 – 2010 (Figur 2).

Figur 2. Beståndsindex för snatterand under sommaren 2004 – 2010. År 2004 är satt till 1. Från Lindström et al. 2011.

Snatteranden förefaller befinnas sig i en stabil tillväxtfas, möjligen tack vare ett ökat antal anlagda, eller restaurerade våtmarker, samt som en följd av växande bladvassområden i sjöar

och längs med kuster. Tyvärr finns ingen sentida skattning av storleken på det svenska häckande beståndet, utan det som finns är från tiden innan tillväxtfasen (t ex SOF 2002). I Svensk Fågelatlas (Svensson et al. 1999) uppskattas det svenska beståndet till 400 – 800 par i mitten av 1990-talet, vilket även det var innan expansionsfasen. Troligen berörs Sverige även av från öst kommande fåglar under höstflyttningen, det vill säga jaktsäsongen.

Om jakttid på snatterand återinförs, är det högst osannolikt att riktad jakt på snatterand kommer att förekomma. Mer sannolikt är att jakten kommer att ske i samband med jakt på andra simandsarter, främst gräsand. Avskjutningen förväntas bli proportionerlig mot förekomsten av arten om jakt tillåts. I sammanhanget kan nämnas att i såväl Danmark som Finland är snatteranden tillåten för jakt. Jakttiden för snatteranden föreslås bli samma som för gräsand i södra området, det vill säga 21 augusti – 31 december.

16) Knipa, storskrake samt

17) Vigg

Förslag: Jaktslut 28 februari över hela landet (nuvarande jakttid för vigg avslutas 31 januari i hela landet, jakttid för storskrak och knipa avslutas 30 november i inlandet och 31 januari i kustområdena)

Knipa, storskrake och vigg är alla flyttfåglar, men flertalet flyttar inte längre än vad vintersituationen kräver. Det innebär att ett stort antal av dessa arter finns kvar i svenska vatten både under milda och under relativt stränga vintrar. Däremot skiftar fåglarna temporära vistelseområden beroende på issituationen. När insjöar börjar frysa till, så flyttar de ut mot kusten, och när innerskärgårdarna blir islagda flyttar de tillfälligt längre ut till havs. På samma sätt kommer möjligheterna till vinterjakt på dessa arter bestämmas av deras regionala förekomst i tiden. När innerskärgårdar är isbelagda och fåglarna får en svårare vintersituation, så omöjliggörs samtidigt båttransporter, varvid möjligheterna till jakt minskar drastiskt. Å andra sidan har fåglarna betydligt lättare livsbetingelser under mildare vintrar och då borde också jakt kunna möjliggöras under längre tid än de jakttider som gäller idag. Jägareförbundet vill hävda att vinterjakt på knipa, storskrake och vigg i högsta grad är beroende av vintervädret och blir därmed självreglerande. I inlandet avbryts jakten tidigt eftersom fåglarna flyttar och längs kusterna blir vinterjakt nära nog omöjlig under stränga vintrar.

Med stöd av ovanstående resonemang föreslår Jägareförbundet att jaktslut för knipa, storskrake och vigg förlängs till 28 februari för de tre arterna gemensamt och att gälla i hela landet.

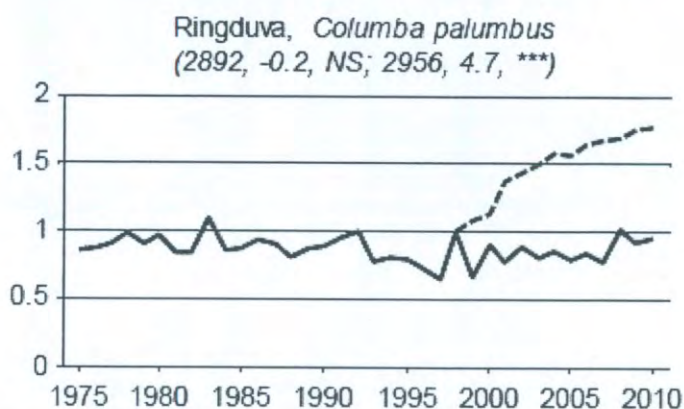
17) Ejder

Med anledning av i första hand ejderns kraftiga populationsminskning under de senaste åren anordnade Svenska Jägareförbundets stiftelse Sveriges Vildnad ett särskilt seminarium om Östersjöns skärgårdsfåglar den 18 maj 2011. Jägareförbundet har i detta sammanhang övervägt jakttiden för ejder men mot bakgrund av det som framgår av bilagd information beslutat att inte föreslå någon förändring av jakttiden för ejder.

26) Ringduva

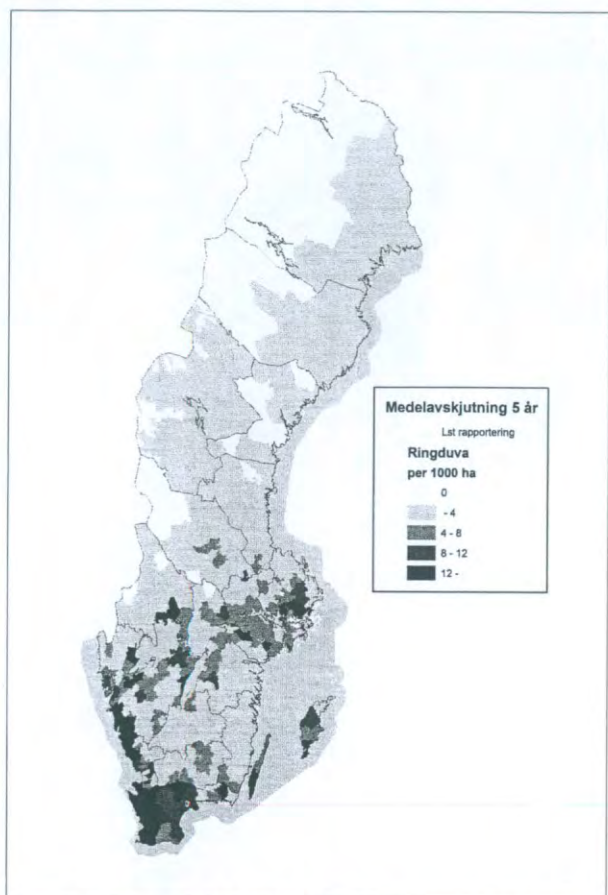
Förslag: Skåne, Halland och Blekinge 16 augusti – 28 februari (1 sep – 28 feb)

Ringduva har under den senaste dryga 10-årsperioden ökat stadigt med ungefär 4,7 % årligen (Figur 3). Jakttiden för en art som förekommer i så stor omfattning som ringduvan bör fastställas så att den blir väl avvägd mellan intresset av att ta till vara en värdefull förnyelsebar naturresurs och intresset av att minska skadegörelse på grödor samt, givetvis, under största möjliga hänsynstagande till artens biologi. Ända sedan att starten för ringduvejakten flyttades fram från den 1 augusti till den 1 september i Skåne, Halland och Blekinge, respektive från den 1 augusti till den 16 augusti i Kalmar, Västra Götaland, Kronoberg, Jönköping, Östergötland, Gotland, Sörmland, Stockholm och Uppsala har ändringen ifrågasatts och diskuterats i jägarkåren. Skälet till detta är att nuvarande allmänna jakttid starkt begränsat möjligheterna att jaga ringduva utanför skyddsjaksperioden. Samstämmiga uppgifter ger vid handen att beskattningen av ringduva till mycket stor del förskjutits och alltmer tidigarelagts under hänvisning till skyddsjakt. Att ringduvan – som ett resultat av en allmän jakttid som inte upplevs som meningsfull – i allt högre grad jagas allt tidigare med stöd av skyddsjakten än vad som gällde när den allmänna jakten startade 1 augusti måste betraktas som mycket otillfredsställande.

Figur 3. Bestandsindex för ringduva under sommaren. Röd linje visar data för punktrutter under 1975 – 2010 och svart linje visar data för standardrutter 1998 – 2010. År 1998 är satt till 1. Från Lindström et al. 2011.

Ringduva jagas framför allt i jordbruksbygderna, vilket betyder att avskjutningen av ringduva är förhållandevis hög i Skåne, Blekinge och Halland (Figur 4). Jakten i de sydliga länen representerar en relativt stor del av den totala avskjutningen i landet. En tidpunkt för jaktstart som upplevs meningsfull i detta område skulle högst sannolikt bidra till att andelen duvor som skjuts tidigare än vad som är biologiskt acceptabelt minskar. Av detta skäl bör jaktstarten i Skåne, Blekinge och Halland i första hand anpassas till att bli den samma som den tid som gäller för övriga Syd- och Mellansverige.

Figur 4. Geografisk fördelning för rapporterad avskjutning av ringduvor fällda under jaktåret 2007-2008. Figur från Kindberg et al. 2009.

Skogsduva

Förslag: Södra och mellersta Sverige 16 augusti – 30 oktober (ingen jakttid)
 Norra Sverige 1 augusti – 30 oktober (ingen jakttid)

För skogsduva visar populationsövervakningen att populationen har ökat stabilt under den senaste 12-års perioden. Ökningstakten har varit omkring 6% årligen. Den standardiserade sträckräkning som pågår vid Falsterbo fågelstation visar på en fördubbling av antalet skogsduvor sedan mitten av 1990-talet. Skogsduva är inte flockbildande på samma sätt som ringduva, vilket gör det osannolikt att riktad jakt på skogsduva kommer att förekomma även om jakt tillåts. Mer sannolikt är att jakt på skogsduva kommer att ske i samband med jakt på ringduva. Avskjutningen förväntas bli proportionerlig mot förekomsten av arten. Jägareförbundet anser att det finns goda skäl att återinföra en jakttid på skogsduva.

Tider för jakt efter älg (Jaktförordningen bilaga 2)

Förslag: Länsstyrelsen i län med gräns mellan septemberjaks- och oktoberjaksområdet får om det finns särskilda skäl besluta om annan gränsdragning mellan de olika områdena.

En av grunderna i den nya älgförvaltningen är att skapa en förvaltning utifrån älgbiologiska aspekter som hemområden, säsongsvisa vandringar och biotoputnyttjande. Nuvarande gräns

mellan septemberjaks- och oktoberjaksområdet har sin grund i de skilda förhållandena som gäller för möjligheten att kunna jaga med hänsyn till vinterklimatet. Gränsen följer oftast administrativa kommungränser. Den målstyrda älgförvaltning som nu byggs upp med särskilda älgförvaltningsområden tar i stället stor hänsyn till naturliga eller av människan skapade avgränsningar mellan olika älgpopulationer. I och med detta kommer gränsen mellan de olika jaktidsområdena i vissa fall att skära genom ett och samma älgförvaltningsområde. Då uppstår ett ologiskt förhållande att i ett område där man ska förvalta en gemensam älgstam så har man radikalt olika förutsättningar inom området för själva genomförandet av förvaltningen. Svenska Jägareförbundet föreslår att länsstyrelsen i berörda län på lämpligt sätt tilldelas en möjlighet att anpassa gränsen mellan septemberjaks- och oktoberjaksområdet till länets indelning av älgförvaltningsområden.

Jakt för att förebygga skador av vilt (Jaktförordningen bilaga 4)

Vitkindad gås

Förslag: Vitkindad gås som uppträder vid fält med oskördad gröda i södra Sverige får jagas om det behövs för att förebygga skada den 21 augusti – 15 november (21 aug – 30 sept).

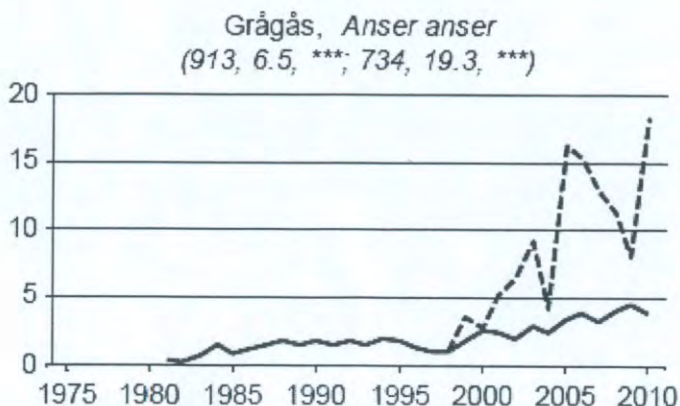
Vitkindad gås har markant ändrat sina rastvanor under de senaste årens höstflyttning. Under 80-talet räknades endast små grupper och under 90-talet räknades även enstaka större grupper om tusentals djur. Under 00-talet har emellertid en stor omsvängning skett och fler än 100 000 vitkindade gäss rastar årligen (Nilson & Månsson 2011). Eftersom flockarna är stora gör de också stor skada på höstsådda grödor där de väljer att rasta, speciellt under höstens flyttningar.

Sedan halvårsskiftet 2009 är skydds jakt på enskilda initiativ tillåten i södra Sverige 21 augusti-30 september. Denna tid är dock ofta otillräcklig eftersom en stor del av de flyttande vitkindade gässen rastar i Sverige även senare under hösten och det är tiden närmast efter 30 september är den tid som gässen orsakar särskilt stora problem framför allt på Gotland. Den omfattande administrationen med att ge särskilda tillstånd till skydds jakt på vitkindade gäss underlättades således inte av detta. Jägareförbundet konstaterar att Naturvårdsverket tillstyrkte förbundets ursprungliga förslag om en skydds jaktperiod 1 sep-15 nov. Dessutom är det så att tillväxttenden för vitkindad gås är starkt ökande, så en begränsad jakt av detta slag skulle knappast ens hindra den ökande trenden. Den vitkindade gåsen räknas numera till en av Europas vanligaste vattenlevande fåglar.

Grågås

Förslag: Om det behövs för att förebygga skada, får grågås som uppträder vid fält med oskördad gröda eller som orsakar sanitär olägenhet jagas 1 juli – 30 juni.

Populationen av grågås ökar snabbt och ökningstakten uppgår till drygt 19 % (Figur 5). De skador som uppkommer inom lantbruket, verkar av allt att döma stå i proportion till denna ökning. Därför bör möjligheten till skydds jakt på grågås ske på samma premisser som redan nu gäller för kanadagås. Risker för att vårdande föräldrafåglar skjuts under skydds jakt vid odlade fält är låga då dessa är knutna till ungarnas närhet. Jägareförbundet föreslår därför att möjlighet till skydds jakt på grågås bör gälla året runt.

Figur 5. Beståndsindex för grågås under sommaren. Röd linje visar data för punktrutter under 1975 – 2010 och svart linje visar data för standardrutter 1998 – 2010. År 1998 är satt till 1. Från Lindström et al. 2010.

I sammanhanget får Jägareförbundet föreslå att man renodlar begreppet vad gäller "oskördad gröda". Enligt förbundets uppfattning kan med "oskördad gröda" förstås gröda i dess olika stadier från och med att man har sått fältet. I skyddsjaksbestämmelserna förekommer begreppet "fält besådda med höstgrödor" vilket har skapat viss oklarhet i fall det är någon skillnad mellan de olika begreppen. Jägareförbundet föreslår att man i samtliga berörda fall håller sig till det begreppet "oskördad gröda".

Konsekvensanalys och sammanfattande kommentarer

Flera av de justeringar som föreslås i denna skrivelse innebär en högre grad av adaptiv förvaltning av landets förnyelsebara viltresurs. De populationer som idag är underutnyttjande kan i högre grad nyttjas för konsumtion samt i större utsträckning generera ett rekreativevärde genom jakt. Stor hänsyn tas till djurskydd och etiska aspekter och Jägareförbundet ser hellre generösare jakttider utanför reproduktionssäsong än skyddsjakt under reproduktionstid.

Förslagen bedöms i olika avseenden få en positiv effekt för markägarens möjlighet att vårda och ta tillvara viltets avkastningsvärde. Vidare ökar möjligheten för lantbrukare att på ett effektivare sätt förebygga skador inom jordbruket. En bättre anpassning av allmänna jakttider samt skyddsjaktsmöjlighet på enskilda initiativ bidrar även till att minska länsstyrelsens administration omkring skyddsjaktstillstånd. Då förslagen är väl förankrade i jägarkåren bedöms de vid ett genomförande även att bidra till ett gott förtroende för att jakttiderna vilar på en stabil grund, tar vederbörlig hänsyn till storskaliga förändringar i viltpopulationerna samt de behov som framförs av markägare och jakträtthavare m.fl. Jägareförbundet bedömer att jaktidsförändringarna inte har några negativa effekter på de areella näringarna, friluftslivet eller andra intressen.

Svenska Jägareförbundet

Torsten Mörner
Ordförande

Håkan Weberyd
Generalsekreterare

Referenslista.

- Kindberg J., Holmqvist N. & Bergqvist G. 2008. Årsrapport Viltövervakning jaktåret 2007/2008. Svenska Jägareförbundet. *Viltforum 2/2009*.
- Lindström Å., Green M. & Ottvall R. 2011. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling, Årsrapport för 2010. Rapport från Lunds universitet.
- Nilsson L. 2007. Internationella sjöfågel- och gåsinventeringarna i Sverige- Årsrapport för 2006/2007. Lunds Universitet. *Rapport*.
- Nilsson L. & Månsson J. 2011. Inventering av sjöfågle, gäss och tranor i Sverige. Årsrapport för 2010/2011. Lunds universitet.
- Ottvall R., Edeneius L., Elmberg J., Engström H., Green M., Holmqvist N., Linström Å., Tjernberg M. & Pärt T. 2008. Populationstrender för fågelarter som häckar i Sverige. *Naturvårdsverket rapport 5813*.
- Svensson S., Svensson M., & Tjernberg M. 1999. Svensk Fågelatlas. *Vår Fågelvärld, supplement 31*. Stockholm
- SOF. 2002. *Sveriges Fåglar*. 3 uppl. Stockholm

Särskild kommentar beträffande jakttiden på ejder

Svenska Jägareförbundet har under de senaste åren följt den svenska ejderpopulationens nedgång med oro. Förbundet har agerat för utökad kunskapsutbyte och för att öka uppmärksamheten inom naturförvaltningen i Sverige kring artens tillbakagång. Ejdern är av tradition en av de mest uppskattade arterna för kustjägare i hela landet och jakten har också en stor betydelse som kulturhistoria.

Den svenska och nordiska ejderpopulationens storlek

Under de senaste 40 åren har den svenska och nordiska populationen av ejder uppvisat en dramatisk utveckling. Efter en remarkabel tillväxt under 80- och 90 talet så har populationen sedan minskat kraftigt, 48% minskning mellan åren 2000 och 2009 (Eekroos et. al. 2011), och det häckar idag färre ejdrar i Östersjön än innan tillväxtperioden. Mönstret för tillväxt och sedan minskning skiljer sig något mellan kustområden och generellt kan man säga att det går lite bättre för ejdrarna längst i norr och längst i söder (Green 2010).

Tabell 1. Populationsdata från Eekroos et. al. 2011. Sveriges siffror markerade med gult. Den svenska ejderpopulationen var 270 000 par 1991 för att öka till 315 000 par 2000 och sedan minska till 161 000 par 2009.

Country	Breeding numbers (pairs)			Wintering numbers (individuals)		
	1991	2000	2009	1990	2000	2009
the Netherlands	7621 ^a	9000 ^{b,1}	4650 ^{c,2}	103299 ^a	101052 ^d	58831 ^d
Germany	971 ^a	1166 ^a	1200 ^{e,3}	236451 ^a	248663 ^a	297000 ^{f,4}
Denmark	25000 ^a	24000 ^a	25000 ^{g,5}	797000 ^a	370000 ^a	500000 ^{g,6}
Sweden	270000 ^{b,h}	315000 ^{b,h}	161000 ^h	20000 ^a	20000 ^{a,*}	68900 ^{i,7}
Norway		30000 ^a	15000 ^{j,8}		10000 ^a	46500 ^{g,6}
Finland	165000 ^{a,9}	170000 ^a	80000 ^{k,10}	30 ^a	200 ^a	200 ^{**}
Poland		0 ^b	0 ^m	24000 ^a	10000 ^a	4900 ^{m,11}
Estonia	12000 ^a	12000 ^a	5000 ^{n,12}	100 ^a	100 ^a	60 ^{n,13}
Total flyway	480592	561166	291850	1180880	760015	976391

Från att ejderpopulation hade en tydlig topp under slutet av 1990-talet och början av 2000-talet med över 300 000 par bara i Sverige är nu populationen nere på siffror strax över 100 000 par i landet. Det finns förmodligen en fraktion, av okänd storlek, av populationen som inte kommer med vid

inventeringar av häckande ejdrar (t.ex. Coulsen 1984) då det är känt att ejderhonor av olika anledningar, vissa år, avstår häckning. I Eekroos et.al. 2011 redogörs för den dramatiska utvecklingen i ejderpopulationen i detalj. I figur 1 visas den årliga förändringen baserat på en TRIM-analys. Dessa kurvor visar alltså den årliga förändringen som ett index där siffran 1 är populationens storlek vid startåret för analysen. Slående är den snabba minskningstakten sedan början på 2000-talet och att populationen var tillbaka på startårets värde runt år 2000 i Finland och 2005 i Sverige. Om man betraktar den stora tillväxten som en tillfällig topp så har alltså ejderpopulationen ändå minskat sedan mitten av 2000-talet i Sverige.

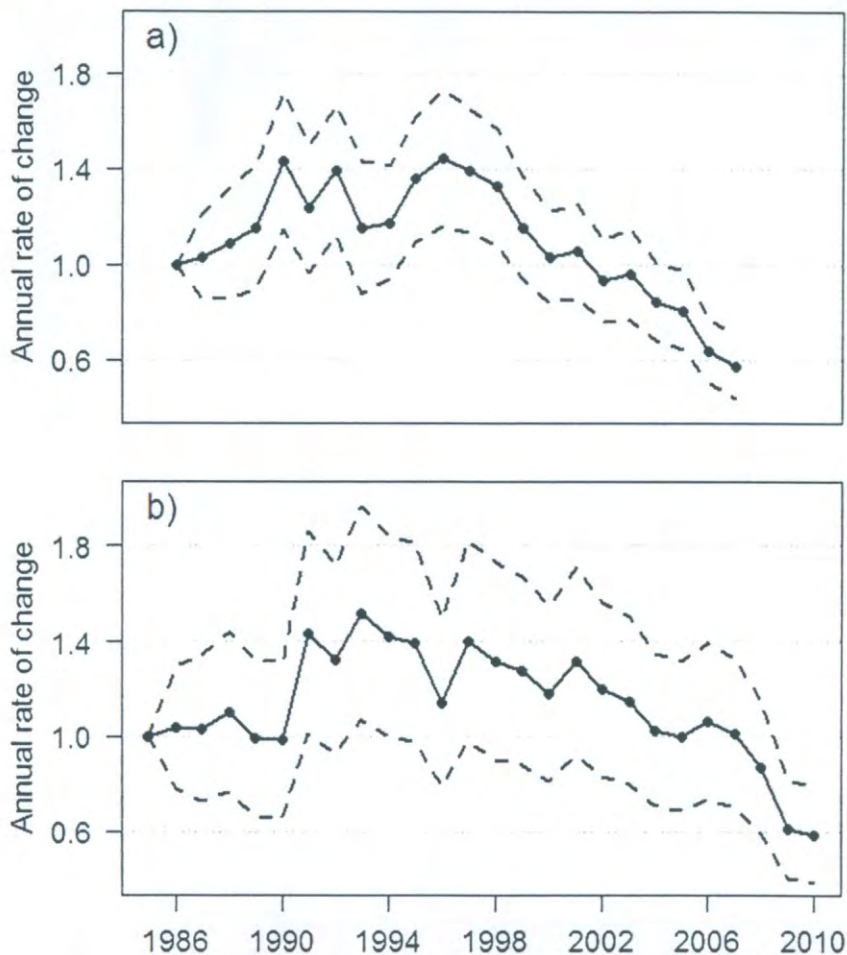

Fig 1. Den årliga förändringen i ejderpopulationen 1986 till slutet av 2000-talet. Startvärdet 1 i denna trimanalys är satt till populationens antal 1986. Data från Finland (a) och Sverige (b)) uppvisar liknande mönster men förloppet skiljer sig något åt i tiden.

Kan den svenska jakten driva på en minskning i ejderstammen?

Den årliga avskjutningen av ejdrar i Sverige har minskat snabbare än vad man kan förvänta sig från populationens utveckling (Svenska Jägareförbundet 2005, Ottvall et.al. 2010). Detta betyder att de svenska jägarna har "överkompenserat" sitt jaktuttag vilket är att förvänta från erfarenheter från andra arter och andra länder(t.ex. Hörnell-Willebrand 2005).

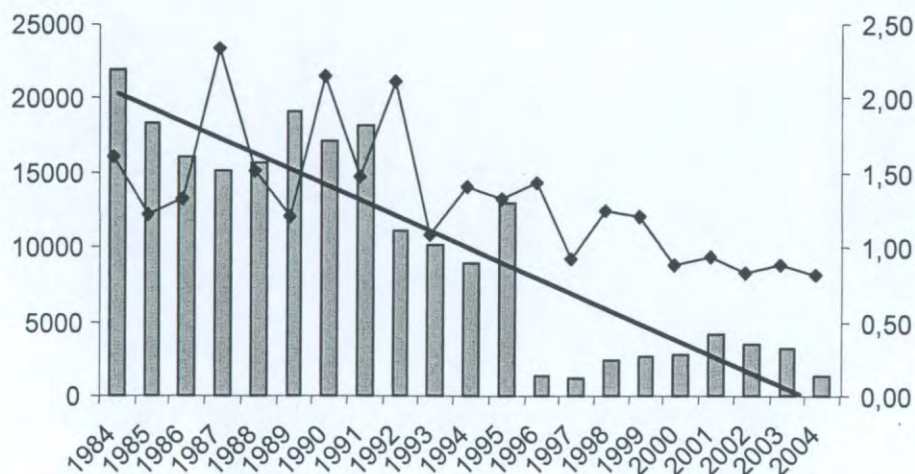

Fig 5. Ejders avskjutnings- och beståndsindex (data från Svenska Fågeltaxeringen) 1984-2004. Avskjutningsindex på vänster axel och staplar med generellt mönster enligt grov linje. Beståndsindex linje med punkter och höger axel (från Svenska Jägareförbundet 2005).

Den årliga avskjutningen av ejder har sedan år 2000 stabiliserats sig något och varierar nu något mellan knappt 2000 och 4000. Vid en studie i Kalmarsund 1986-1988 examinerades 2648 skjutna ejdrar. "Av de skjutna fåglarna var 35 % gamla hanar. Hälsingarna svarade för 16 %, de gamla honorna för 19 % och ungfåglar för 31 %. Om man antar att det är lika många hanar som honor bland de skjutna ungfåglarna får vi fram att 2/3 av de skjutna ejdrarna var hanar och 1/3 honor." (Åke Andersson i brev 2011). Denna studie baserade sig på ejdrar som skjutits vid s.k. linjejakt dvs sträckande fåglar från en båt på öppet hav.

En äldre studie (1969-72, Åke Andersson i brev) som baserade sig på ejdrar som skjutits inomskärs, d.v.s. vid jakt med lockfåglar (vettar) i skärgården, visade att det sköts flera honor än hanar (ungefär dubbelt så mycket honor) vid denna jaktform. Detta speglar sammansättningen av ejdrar i skärgårdsmiljö under början av jaktsäsongen då endast de häckande honorna och deras ungar finns kvar i skärgården (hanarna lämnar häckningsplatserna för att rugga på öppet hav redan på försommaren). Under 1970-talet var fortfarande jakt med lockfåglar en populär jaktform och sammansättningen (könskvoten) i populationen uppvisade ingen skevhet. Det har under senare tid förts fram från många skärgårdsområden en stor oro över det finns få honor och frivilliga jaktstopp på honor har införts på många platser. Under senare tid har jakten med hjälp av vettar minskat snabbt i omfattning till förmån för andra jaktformer och andra viltslag (t.ex. Svenska Jägareförbundet 2005).

Från dessa rapporter och förbundets egna erfarenheter dras slutsatsen att jägare idag föredrar att skjuta ejderhanar framför honor. Ejdern har alltid betraktats som en stor tillgång för skärgårdsbefolkningen och har alltid vårdats på alla tänkbara sätt. Under de senaste åren har också en stor oro hos ejderjägare för arten gjort att det på många platser infört frivilliga förbud mot att skjuta ejderhonor.

Förbundet drar utifrån detta slutsatsen att det numera skjuts absolut maximalt 1000 honor (inklusive årsungar) per år i Sverige. Vilket skulle motsvara maximalt 1 % av honorna i populationen.

Ejders skyddsstatus

Ejdern är idag med i svenska rödlistan (Gärdenfors (ed.) 2010) och klassas som NT. NT står för Near Threatened dvs nära hotad. Att en art hamnar i rödlistan ska inte tolkas som att arten per automatik är

hotad. I rödlistans information för ejdern står följande ”Antalet reproduktiva individer överstiger gränsvärdet för rödlistning. Utbredningsområdets storlek (EOO) och förekomstarean (AOO) överskrider gränsvärdena för rödlistning. En minskning av populationen pågår eller förväntas ske.” En rödlistning med NT är att betrakta som en varningslampa för att arten behöver bevakas och Jägareförbundet stöder denna klassning.

Svenska Jägareförbundets slutsatser och rekommendationer

Svenska Jägareförbundet är mycket oroad av utvecklingen i ejderpopulationen . Förbundet finner ett stort behov av att stärka övervakningen av den svenska ejderstammen samt utökat kunskapsinhämtande om orsakerna bakom den drastiska populationsutvecklingen.

Förbundet känner sig övertygat om att den svenska jakten i dagsläget inte driver på ejderstammens minskning eller kan utgöra ett hot för populationen. Det är därför i dagsläget, inte biologiskt befogat att förbjuda jakt på ejder i Sverige. En indragen jakttid på ejder är i Jägareförbundets ögon således en oproportionerlig åtgärd . Jägareförbundet anser trots detta att det finns behov av en riktad informationssatsning till den berörda delen av jägarkåren för att göra den uppmärksam på problembilden för arten och rekommendera att man helst avstår att skjuta honfågel av ejder. Förbundet kommer kontinuerligt att föra en dialog med kustjägarerna och sjöfågelforskarna angående den fortsatta utvecklingen av ejderbeståndet.

Referenser

Andersson Å. I brev avser brevväxling 2011 med anledning av denna skrivelse och Å.A. kännedom av rapporter/data som endast publicerats med begränsad spridning.

Coulson, J.C. 1984. The population dynamics of the Eider duck *Somateria mollissima* and the evidence of extensive non-breeding by adult ducks. *Ibis* 126: 525–543.

Ekroos J., Fox A.D., Christensen T.K., Peterson I.K., Kilpi M., Jónsson J.E., Green M., Laursen K., Cervencal A., de Boer P., Nilsson L., Meissner W., Garthe S. & Öst M. 2011. Declines amongst breeding Eider *Somateria mollissima* numbers in the Baltic/Wadden Sea flyway. *Orn Fenn.* In press.

Green M. 2010. Hur går det för Ejdern *Somateria mollissima* i Sverige?– en snabb lägesbeskrivning, september. Rapport till Naturvårdsverket.

Gärdenfors U. 2010. Svenska rödlistan. Data från artbeskrivning också tillgänglig på <http://www.slu.se/Global/externwebben/centrumbildningar-projekt/artdatabanken/Dokument/R%c3%bdlistan/Exempelarter/exempelart2010-ejder.pdf>.

Hörnell-Willebrand M. 2005. Temporal and spatial Dynamics of Willow Grouse *Lagopus lagopus*. Doktorsavhandling. SLU. Umeå. Sweden.

Ottvall R., Kindberg J. & Holmqvist N. 2010. Analys av populationstrender och avskjutningsstatistik för änder och gäss i Sverige. Migrerande arter FoMa-vilt 2010. SLU-rapport.

Svenska Jägareförbundet. 2005. Årsrapport Viltövervakningen.

LÄNSSTYRELSEN

Södermanlands län

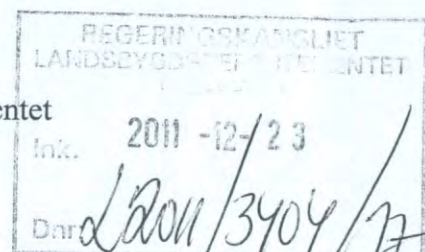
Helena Söderlund
0155-26 41 78
helena.soderlund@lansstyrelsen.se

FRAMSTÄLLAN

Datum
2011-12-19

Dnr
218-2019-2011

Regeringskansliet
Landsbygdsdepartementet
103 33 Stockholm

Framställan om ändring av bilaga 4 jaktförordningen (1987:905)

Viltförvaltningsdelegationen i Södermanlands län framställer om ändring av bilaga 4, punkt 14 jaktförordningen, så att grågås som uppträder vid fält med oskördad gröda får jagas om det behövs för att förebygga skada även under tiden **den 1 april – den 30 april.**

Bakgrund

Länstyrelsen i Södermanlands län mottog den 12 maj 2011 en skrivelse från LRF Södermanland med begäran om att man snarast utreder möjligheten att utöka tiden för skyddsjakt efter grågås. Som skäl anges att grågås orsakar stora skador i lantbruket och att de möjligheter som finns till förebyggande åtgärder och ersättningar är otillräckliga. Viltförvaltningsdelegationen beslutade vid sitt sammanträde den 7 juni 2011 att Länstyrelsen ska göra en framställan till Landsbygdsdepartementet med förslag om att skyddsjakt efter grågås införs under april.

Grågås har ökat mycket kraftigt i antal under de senaste decennierna. Länstyrelsen har under de senaste åren fått allt fler samtal från bekymrade lantbrukare som rapporterar om stora flockar med grågäss som förstör grödor genom bete och tramp. Under de år som Länstyrelsen har lämnat tillstånd till skyddsjakt efter grågås har inga olägenheter rapporterats.

Att snabbt vara på plats och skrämma fåglarna är värdefullt för att förhindra skador. Effekten av skyddsjakten skulle bli större om sökanden inte behövde vänta på tillstånd från Länstyrelsen. Genom att störa gässen på platser där de är oönskade redan när de anländer på våren kan ha en bra effekt resten av säsongen.

Bo Könberg
ordförande i Viltförvaltningsdelegationen

Helena Söderlund
sekreterare

Postadress
611 86 NYKÖPING

Besöksadress
Stora torget 13

Telefon
0155-26 40 00 växel

Telefax
0155-26 71 25

E-post
sodermanland@lansstyrelsen.se

Organisationsnr
202100-2262

PlusGiro
35174-2

Bankgiro
5051-8653

Faktureringsadress
FE 98
833 83 STRÖMSUND

Internet
www.lansstyrelsen.se/sodermanland

Länstyrelsen
Gävleborg

Natur- och viltenheten

Carl-Johan Lindström

026 – 17 12 40

Carl-johan.lindstrom@lansstyrelsen.se

FRAMSTÄLLAN

2011-12-27

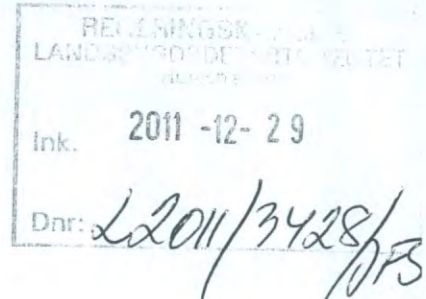
1 (2)

Dnr 218-7466-11

Regeringskansliet

Landsbygdsdepartementet

103 33 Stockholm

Framställan om ändring i bilaga 2 jaktförordningen (1987:905)

Länstyrelsen i Gävleborg framställer att Regeringen ändrar bilaga 2 jaktförordningen (1987:905) på så sätt att länsstyrelsen, inom ramen för de tider som gäller i förordningen, får besluta om jakttider för älg inom de älgförvaltningsområden respektive länsstyrelser har inrättat även om områdena är länsöverskridande.

Länstyrelsen framställer även att Regeringen ändrar bilaga 2 jaktförordningen (1987:905) på så sätt att länsstyrelserna i Värmland, Dalarna och Gävleborg, som i dag berörs av två älgjaktstarter, själva får besluta även om när jakttiden för älg ska ta sin början, dvs i september eller oktober, inom respektive älgförvaltningsområde dessa länsstyrelser har inrättat.

Begärda ändringen i jaktförordningen bör göras snarast eftersom det är angeläget att länsstyrelsens beslut om tiden för nästa års älgjakt kan fattas i god tid.

Bakgrund

Den 1 januari 2012 träder följande bestämmelser i kraft. (3 c § jaktförordningen): ”I ett län där det förekommer älg ska länsstyrelsen besluta om att inrätta älgförvaltningsområden. Ett älgförvaltningsområde bör omfatta en i huvudsak egen älgstam. Ett älgförvaltningsområde får inrättas utan hinder av en länsgräns. Om ett älgförvaltningsområde berör fler än ett län, fattas beslutet om att inrätta området av länsstyrelsen i det län där huvuddelen av området ska vara belägen.” Förordning (2011:117).

Tiden för jakt efter älg styrs idag till en del av jaktförordningens bilaga 2. Där framkommer bland annat följande: ”Länstyrelsen ska bestämma jakttiden för älg till en eller flera perioder som tillsammans omfattar minst 70 dagar. Om ett älgskötselområde är beläget inom flera län så ska jakttiden vara gemensam inom hela området.”

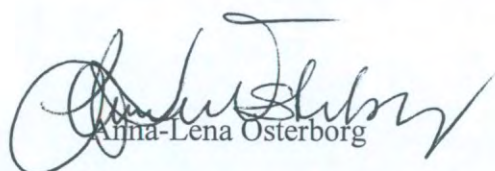
Vidare framgår det att jakten ska starta den första måndagen i september i norra Sverige och den andra måndagen i oktober i södra Sverige. För Gävleborgs, Värmlands och Dalarnas län är betydelsen av detta att septemberjakt är tillåtet i vissa i jaktförordningen utpekade kommuner. I övriga delar av länen ska jakten starta den andra måndagen i oktober.

För att skapa bra förutsättningar för en ekosystembaserad älgförvaltning med god måluppfyllelse bör tiden för älgjakt vara gemensam inom länsöverskridande älgförvaltningsområden. Jakten bör även starta samtidigt inom respektive älgförvaltningsområde länsstyrelsen inrättat. Detta är inte möjligt om nuvarande lydelse i jaktförordningen kvarstår eftersom besluten om jakttider fattas länsvis och beroende på att gränserna för september- respektive oktoberjakt i vissa län i dag följer administrativa kommungränser, till skillnad mot älgförvaltningsområdenas biologiska gränser.

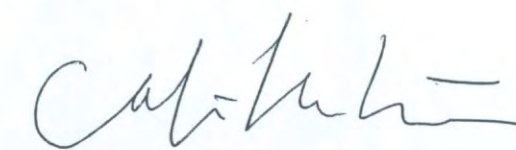
Mot hänvisning till ovanstående önskar Länsstyrelsen således att bilaga 2 till jaktförordningen (1987:905) ändras i enlighet med önskemålen i denna framställan.

Följande länsstyrelser ställer sig bakom denna skrivelse: Länsstyrelsen i Dalarna, Värmland, Kalmar, Östergötland, Västra Götaland, Uppsala, Södermanland, och Jönköping.

Beslut om denna framställan har fattats av länsråd Anna-Lena Österborg efter föredragande av jakthandläggare Carl-Johan Lindström.

Anna-Lena Österborg

Carl-Johan Lindström

Umeå 2012-01-15

SO 185/71

SÁMIID RIEKKASEARVI
Svenska Samernas Riksförbund · SSR

(e-postinlämning 2012/01/17)

2012-01-17

2012/116/JFS

Miljödepartementet
Landsbyggsdepartementet

Hemställan om förändring av 28 § Jaktförordningen

Svenska Samernas Riksförbund (SSR) hemställer om ändring av 28 § Jaktförordningen (JF). SSR hemställer att 28 § ändras på så sätt att skydds jakt på enskilda initiativ även omfattar nationalparkerna.

Bakgrund

28 § JF reglerar enskild skydds jakt, det vill säga den enskildes rätt att skydda tamdjur från rovdjursangrepp från björn, varg, lo eller järv. **Utgångspunkten i 28 § JF är att man i första hand skall försöka avvärja befarade angrepp från rovdjur, misslyckas detta kan man med stöd av regeln döda det angripande rovdjuret.** Vilka tamdjur som får skyddas med stöd av regeln preciseras inte, som exempel kan nämnas att även fjäderfän får skyddas. Förutsättningarna för under vilka omständigheter som dessa åtgärder kan vidtas regleras i 28 a-c §§ jaktvårdsförordningen.

Det primära syftet med regeln är att varje tamdjursägare har rätt att i nödsituationer skydda sin egendom dvs. sina djur. Huvudregeln är att man i första hand skall försöka avvärja och inte avliva det djur som angriper.

Rennäringen har de senaste åren utsatts för ökade negativa effekter på grund av ökade rovdjurförekomster inom renskötselområdet. De ökande rovdjursstammarna innebär i många fall det mest akuta hotet mot rennäringen.

Rennäringen är ett enskilt och ett allmänt intresse vilket medför att skyddsmotiven för skydds jakt kan baseras utifrån två perspektiv. Den enskildes rätt och hur olägenheterna påverkar denne på individnivå samt rennäringen ur ett nationellt perspektiv.

Vad gäller den enskildes rättigheter är utgångspunkten att: Renar är privatägd egendom. Samernas äganderätt till ren är således skyddad av såväl Sveriges grundlag som internationella konventioner. Artikel 1 i tilläggsprotokollet till konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna stadgar att varje person skall ha rätt till respekt för sin egendom. Ingen får berövas sin egendom annat än i det

allmännas intresse och under de förutsättningar som följer av lag. Vidare förutsätts det att en rimlig proportionalitet föreligger mellan vad det allmänna vinner och den enskilde förlorar.

De fyra stora rovdjuren och kungsörn är strikt skyddade enligt art- och habitatdirektivet.¹ Undantag från det strikta skyddet kan av beslutande myndighet endast medges av ett antal skäl som finns angivna i artikel 16.1 i direktivet förutsatt att det inte finns andra lämpliga lösningar och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av ”en gynnsam bevarandestatus” för den aktuella arten. Undantaget har i svensk jaktlagstiftning införts som skyddsjakt och licensjakt i 23 a respektive 23 c §§ jaktförordningen (1987:905). Enligt angiven lagstiftning finns möjlighet till skyddsjakt på rovdjur när dessa orsakar skada på rennäringen så att denna försvåras eller omöjliggörs.²

För många samebyar utgör nationalparkerna året -runt - marker, vilket innebär att rennäring bedrivs till stor del inom dessa områden. SSR kan också konstatera att flera byar har sina kalvningsland inom dessa områden. Renen är extra känslig för rovdjursangrepp på våren under och strax efter kalvning. Nyfödda kalvar är känsliga och vajorna är i generellt dålig kondition efter vintern. Att det finns möjlighet att freda sina djur exempelvis under kalvning, är mycket motiverat med tanke på att predationstakten för samtliga rovdjursarter ökar under kalvningstid. Även ur djurskyddssynpunkt är det speciellt viktigt att kalv i kalvningsområdena skyddas mot rovdjur.

SSR anser att det ej kan anses motiverat att skyddsjakt på enskilds initiativ är undantagen från nationalparkerna snarare kan det ses som diskriminerande att en stor del av de renskötande samerna inom dessa områden ej har rätt att freda sin egendom till skillnad från andra tamdjursägare. Vidare kan SSR konstatera att skyddsjakt på myndighets initiativ är tillåten inom nationalparker, vilket torde innebära att den enskildes rätt att på eget initiativ ej kan anses stå i strid med direktivet.

SSR emotser skriftligt svar på denna begäran

Jenny Wik Karlsson
Förbundsjurist
Svenska Samernas Riksförbund

¹ Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarandet av livsmiljöer samt vilda djur och växter

² Skyddsjakt kan också ske på initiativ av enskild vid vissa strängt reglerade situationer (28 § jaktförordningen). Detta gäller dock överhuvudtaget inte inom nationalparker, trots att rennäringen till stor del bedrivs inom nationalparker (28 b § jaktförordningen).

Landsbygdsdepartementet
Jakt-,fiske- och sameenheten
103 33 Stockholm

Remiss 2012-01 27 angående vissa ändringar i jaktförordningen (1987:905)

L2011/1649(2910,3210,3214,3224,3404,3428,L2012/116)

Svenska Jägareförbundet får efter att ha tagit del av den aktuella remissen anföra följande.

Remissen, som innehåller sammanlagt åtta framställningar, besvaras i den ordning de är upptagna i remissen. Jägareförbundets särskilda kommentarer och motivering till respektive hemställan framgår av bilaga.

Sammanfattning

- 1. Skydds jakt på grågås hela året**
Hemställan överensstämmer med vad som framgår av Jägareförbundets jakttidsförslag och tillstyrks därmed.
- 2. Ändrade jakttider för fåglar**
Hemställan avstyrks då det enligt Jägareförbundets uppfattning inte finns tillräckliga biologiska motiv till att införa de inskränkningar som föreslås.
- 3. Översyn av möjligheten till skydds jakt på soptippar**
Hemställan vad avser ändring av den aktuella skydds jaktsmöjligheten avstyrks.
- 4. Konsekvensutredning av jakt med lös hund**
Hemställan avstyrks då det enligt Jägareförbundets mening saknas bärande motiv till en konsekvensutredning.
- 5. Ändrade jakttider**
Inga ytterligare kommentarer (eget förslag)
- 6. Skydds jakt på grågås april månad**
Hemställan avstyrks till förmån för LRF:s hemställan om skydds jakt hela året.
- 7. Möjlighet att besluta om älgjaktstider**
Hemställan tillstyrks för att stödja den adaptiva älgförvaltningen.
- 8. Möjlighet till skydds jakt på rovdjur inom Nationalparker**
Hemställan tillstyrks då enligt Jägareförbundets mening inte finns skäl att ha olika skydds jaktsmöjligheter inom eller utanför Nationalparker.

Svenska Jägareförbundet

Torsten Mörner
Ordförande

Hans von Essen
Riksjaktvårdskonsulent

Bilaga till remissvar från Svenska Jägareförbundet 2012-02-29 avseende remiss från Landsbyggsdepartementet 2012-01-27

L2011/1649 (2910,3210,3214,3224,3404,3428,L2012/116)

1. Hemställan från Lantbrukarnas Riksförbund om skydds jakt på grågås hela jaktåret.

Hemställan om skydds jakt på grågås året runt överensstämmer med vad som framgår av Jägareförbundets jaktidsförslag. Med hänvisning till detta tillstyrker förbundet förslaget i sin helhet.

2. Hemställan från Sveriges Ornitologiska Förening om ändringar av jakttider på fåglar.

Jägareförbundet anser att Sveriges Ornitologiska Förenings förslag vad gäller förändring av fågeljaktstider vilar på en mycket bräcklig grund. Allt ifrån rena felaktigheter om Fågeldirektivet och populationsfakta till rena tyckande ger skrivelsen ett tendentiöst intryck.

Under de senaste 25 åren har jakttiden helt försvunnit för 9 fågelarter medan det inte införts jakttid på någon ny fågelart i Sverige. Det har alltså skett en enkelriktad förändring när det gäller jakttider på fåglar i modern tid. Under samma period är det lika många fågelarter som ökat i antal som minskat. Detta kan varken anses vara en faktabaserad och adaptiv förvaltning eller förenligt med begreppet "wise use" av denna dynamiska resurs. Avsaknaden av tydligt faktabaserade beslut kring jakttider är olycklig då den leder till onödiga låsningar mellan intressegrupper och samtidigt tar bort fokus från gemensamt konstruktivt arbete med relevanta fågelskyddsproblem.

Att ta bort jakttiden för en art som är under minskning och där jakten saknar betydelse för artens populationsutveckling kan således innebära att andra reella hot får lägre fokus. Ett exempel på detta är SOF:s önskan att jakttiden på alfågel tas bort. Alfågel är en art som minskar i Östersjön troligen p.g.a. oljeutsläpp och andra mänskliga aktiviteter. Dessa hot mot alfågeln kräver omedelbara åtgärder från myndigheter i Sverige medan dödligheten vid den svenska jakten helt saknar betydelse för arten. Minskning av en population är i sig inte ett skäl för att inskränka jakten då en minskning inte sällan är en naturlig process. Arters populationsstorlekar kan variera kraftigt i cykler som t.ex. för skogshönsen. Att då inskränka jakten i en nedåtgående fas skulle ge orimliga och helt irrelevanta konsekvenser. SOF:s inställning och synsätt vad det gäller koppling mellan jakt och populationsdynamik känns verklighetsfrånvärd och statisk.

SOF bygger också mycket av sina förslag på att man inte får påverka en art för att gynna en annan. Detta är ett mycket märkligt synsätt från en organisation som säger sig företräda naturvårdsintressen och artbevarande. Förutom att predator kontroll är en väl utvärderad metod så är den också en del i åtgärds paketet i svenska Åtgärdsprogram för flera hotade arter som fjällräv, fjällgås och strandängsvadare. Predation är en naturlig process men kan i den moderna jord- och skogsbrukslandskapet vara en kritisk faktor för arters överlevnad. Vidare är det en av samhället (och av SOF?), accepterad del av viltförvaltningen att reglera stammar av däggdjur, exempelvis när det gäller älg och vildsvin. Det är svårt att förstå varför

samma syn inte skulle gälla exempelvis reglering av gässtammar för att minska skador på grödor och skyddsvärde biotoper, eller av kråka för att minska predationen på fasaner, raphhöns, brushanar och sydliga kärnsnäppor.

Förbundet vill därför vända på resonemanget i SOF:s skrivelse att "den svenska jakten bygger på ett ålderdomligt tänkande" och istället beskriva SOF:s tyckanden som en bromskloss för en modern adaptiv viltförvaltning.

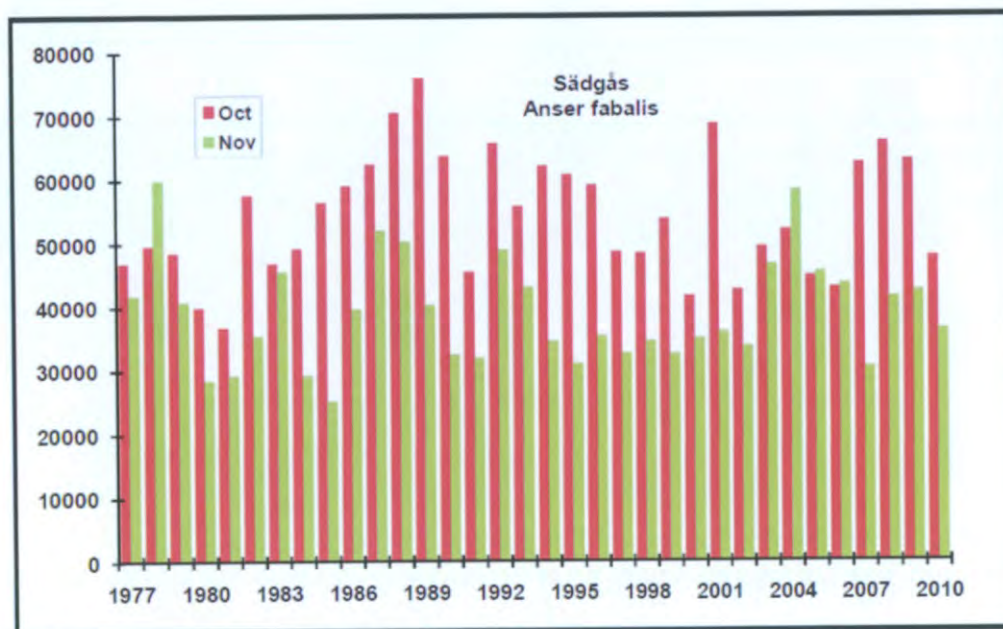
Artspecifika kommentarer och Förbundets bedömning av respektive jakttidsförslag

Sädgås

SOF vill förbjuda jakten på sädgäss i Sverige för att skydda den svenska häckande populationen. Sädgås består av två underarter, skogssädgås (*fabalis*) och tundrasädgås (*rossicus*). Den svenska häckande populationen består troligen enbart av rasen *fabalis* och likaså huvuddelen av de sädgäss som ses under sträck och under vintertid. *Rossicus* uppträdande i Sverige är hittills dåligt känd. *Rossicus* uppvisar samma populationsutveckling som flertalet gåsararter i Europa och ökar. *Fabalis* har dock möjligen uppvisat en minskande Europeisk populationsstorlek under senare tid men den långsiktiga trenden är troligen stabil (Fox et.al. 2010). Antalet rastande sädgäss i Sverige uppvisar inte någon minskning (fig 1, 1977-2010, Nilsson&Månsson 2011). De stabila antalen sädgäss i Sverige kan bero på att en större andel av den totala populationen av *fabalis* återfinns i Sverige så en minskning kan inte uteslutas utifrån dessa data. Förbundet finner att, utifrån tillgängliga data, SOFs påstående om en minskande population saknar grund.

Den svenska häckande populationen anses vara stabil men denna trend är mycket osäker då lite är känt om den svenska häckande populationen av *fabalis* (Ottvall et. al. 2009). Förbundet drar från detta slutsatsen att *fabalis* möjligen kan minska i antal häckande par i Sverige men att detta inte är säkerställt. Den häckande populationen av sädgås i Sverige skattas till 850par (Ottosson et.al. 2012). Förbundet ifrågasätter SOFs uppgift om att antalet häckande par av sädgås minskar i Sverige då det saknas sådana uppgifter i litteraturen.

Sädgåsen får idag jagas (skydds jakt undantaget) i Skåne och Blekinge under 3 månader (1 okt-31 dec). I praktiken betyder detta att sädgäss jagas i Sverige under en mycket kort tid då sädgässen i början av jakttiden huvudsakligen befinner sig på rastlokaler i Mellansverige (t.ex. Nilsson 2011) där jakttid på sädgås saknas. Om det blir en kall vinter lämnar sädgässen Sverige redan i december. Det jaktliga uttaget från de sädgäss som rastar i Sverige ligger på mellan 900-6000 individer med ett medelantal på 3600 individer under de senaste 20 åren (Viltövervakningen, Svenska Jägareförbundet 2012). Enligt de årliga gåsräkningarna (fr.o.m. 1977) så finns mellan 40 000 och 70 000 sädgäss i Sverige under hösten vilket utgör huvuddelen av världens bestånd av *fabalis* (t.ex. Nilsson 2009) Den svenska sädgåsjakten är med andra ord begränsad både geografiskt och tidsmässigt och antalet fällda fåglar är relativt litet.

Figur 1. Antalet sädgäss under de årliga gåsräkningarna i Sverige 1977-2010. De röda staplarna innefattar sädgäss inräknade vid oktoberinventeringen medan de gröna avser novemberinventeringen (från Nilsson&Månsson 2011)

Inslaget av fåglar från den svenska häckande populationen bland de sädgäss som skjuts i Sverige är okänt. Det sker ett omfattande inflöde från mer östliga populationer under höst och vinter (t.ex. Nilsson 2011). En äldre studie med halsmärkta sädgäss som märktes på ruggplatser i Norrland visar att dessa fåglar främst övervintrar i Danmark och England (Parslow-Otsu 1991). Förbundet menar att argumentet SOF för fram att jakten, på sädgäss i Skåne och Blekinge, skulle kunna vara ett hot mot den svenska häckande populationen vilar på mycket svag grund. Dels för att jakten omfattar få fåglar men också att det är ytterst tveksamt om de svenska häckande sädgässen befinner sig i Sverige under perioden jakt tillåts.

Förbundet känner att kunskapen kring sädgässen i Sverige är bristfällig. Dels kan ny kunskap om *rossicus* uppträdande vid vårrastplatser i Norrland (Heinicke 2010) innebära att tidigare skattning av det svenska häckbeståndet varit för höga. Men lite är också känt om sädgässens flyttning vilket är viktig basfakta för förvaltningen av arten. Därför har förbundet börjat finansiera ett nytt forskningsprojekt lett av Adrian de Jong, SLU Umeå, med start 2012. Förbundet hoppas att denna forskning ska kunna bidra med ny viktig kunskap som kan underlätta den fortsatta förvaltningen av denna art.

Dagens jakt på sädgäss erbjuder de markägare som hyser de stora flockarna (upp till tiotusentals) fåglar på sin mark viss kompensation av det bete på jordbruksgrödor som sker. De positiva sidorna för markägaren att hysa stora flockar gäss inkluderar inkomst i form av jaktarrende och försäljning av gåskött men även möjlighet för markägaren själv att få jakttillfällen. Jakten på sädgäss sker till stor del i östra och sydöstra Skåne där sädgässen är den klart dominerande gåsarten under senhösten. Därför ser markägare och lantbrukare ett värde i att hålla stora flockar av gäss och ge dessa betesro på den egna marken. Om jaktmöjligheten på sädgäss tas bort innebär detta i praktiken att möjligheten att bedriva gåsjakt i princip försvinner i detta område under senhöst och vinter. Ett jaktstopp på sädgäss kommer betyda att synen på sädgässen (och andra gåsarter) kommer förändras hos markägare och lantbrukare i de områden som nyttjas av rastande och övervintrande gäss. Förmodligen kommer skyddsjakten för att skydda grödor öka markant och gässen kommer störas för minska

betetrycket på den enskilda marken. Skydds jakt begränsas inte heller av den s.k. kl 11-regeln vilket innebär att jakten kan bedrivas dygnet runt.

Förbundet avstyrker SOFs förslag angående sädgåsen då de argument som förs fram av organisationen inte håller, och åtgärden att dra in jakttiden för sädgås är oproportionerlig. De försiktighetsskäl som framförs av SOF bör inte beaktas då de står på mycket svag grund. Förbundet anser att minskade möjligheter till jakt, till förmån för ökad skydds jakt, som olycklig då det lätt leder till arter problematiseras vilket i sin tur kan leda till att jaktetik minskar för att öka "effektiviteten" i den utförda åtgärden.

Ejder

SOF skriver i sin skrivelse att allmän jakttid på ejder borde utgå eftersom arten minskat under en många år- dock väljer organisation att inte beskriva populationens utveckling. Förbundet vill här erinra om den beskrivning av ejderns populationsutveckling, jaktens betydelse och hotstatus som bifogades förbundets jaktidsframställan (punkten 5 i denna remiss).

Det är helt riktigt att den svenska ejderstammen varit under kraftig minskning under de senare åren (t.ex. Eekroos et al. 2011) och Jägareförbundet delar SOFs oro över den negativa utvecklingen. Men det är också av stor vikt att tänka på att de tätheter och antal som fanns under 1990- och början på 2000-talet var mycket höga i ett längre tidsperspektiv. Minskningen i ejderstammen var fram till 2005 en återgång till de nivåer som rådde innan den exceptionella tillväxt perioden.

Likväl är den drastiska minskningen av den svenska ejderpopulationen alarmerande och Jägareförbundet bedömer att det är av högsta vikt att orsaken till nedgången kan få sin förklaring. I förslaget att stoppa ejderjakten för att rädda ejdern ligger en outtalad tanke om att jakten är en betydande orsak till nedgången. Det är dock inte möjligt eftersom den årliga avskjutningen är mindre än 1 % av den totala höstpopulationen (dvs inklusive det aktuella årets reproduktion) . Den svenska populationen av ejder skattas till 150 000 par (Ottosson et.al. 2012) och avskjutningen har under senaste åren legat på 2-4000 fåglar. Att jakten skulle vara en av orsakerna till nedgången betraktar förbundet som helt omöjligt. Det är till och med så att det kan vara en fara att avsluta jakten och därmed ge en skenbar bild av att ejderpopulationen kommer att återhämta sig. Risker är då att sökandet efter den verkliga anledningen till ejderns nedgång avstannar, vilket vore kontraproduktivt för förvaltningen av denna art.

Istället för att avsluta jakt har Jägareförbundet föreslagit att jakten i huvudsak borde inrikta sig på hanfåglar, eftersom könssammansättningen i ejderpopulationen är mycket dominerad av hanar. Den mer riktade jakten på hanfåglar ska enligt förbundet framföras som en rekommendation eller en stark uppmaning till jägarekåren.

Förbundet avstyrker SOFs förslag då det i dagsläget saknas biologiska eller etiska skäl att dra in jakttiden på ejder.

Alfågel

Alfågeln precis som flera andra vattenfåglar som tillbringar vintern i Östersjön har minskat under senare tid (Skov et.al. 2011). Detta storskaliga och gemensamma mönster för så många arter är klart bekymmersamt och är en indikation på att något händer i Östersjön som kräver

ökat fokus från förvaltande myndigheter. För alfågeln pekas de hundratals oljeutsläpp som sker årligen i Östersjön ut som en nyckelfaktor i att förklara alfågeln minskning (Skov et.al 2011).

Det finns dock inga indikationer på att det häckande beståndet av alfågel minskar i Sverige (Ottvall et.al. 2009) utan de sparsamma data som finns tillgängligt pekar snarare på att arten är stabil. Den häckande populationen i Sverige skattas till 1300 par (Ottosson et.al. 2012).

Huvuddelen av världens alfåglar tillbringa vintern i Östersjön. Den senaste skattningen av antalet alfåglar i östersjön är från vintrarna 2007-2009 och uppgick då till ca 1,4 milj individer (Skov et.al. 2011). De stora flockarna av alfåglar i Östersjön finns ute på öppet hav på musselbankar och är inte tillgängliga för jägare. De alfåglar som skjuts i Sverige fälls vid relativt kustnära jakt framförallt vis s.k. linj jakt dvs jakt på sträckande fåglar från små båtar på öppet vatten. Denna jaktform har långa traditioner i Sverige och är en kulturhistoriskt viktig del av skärgårdsbefolkningens leverne vid delar av den svenska östersjökusten. Denna jaktform är dock på minskning och idag fälls mindre än 500 alfåglar per år i Sverige. (t.ex. Kindberg et.al. 2009)

Det finns idag inga biologiska skäl till att förbjuda jakt på denna art. Det antal alfåglar som fälls i Sverige kan betraktas som ett svagt brus i den årliga dödligheten för arten och som också med god marginal underskrider det som EU:s fågeldirektiv definierar som "litet antal" dvs 1-5 % av den totala dödligheten. Om den negativa trenden för arten ska vändas krävs krafttag från Sverige och andra länder runt Östersjön för att minska oljeutsläpp och minska effekter av andra miljöfaktorer.

Förbundet avstyrker SOFs förslag då det saknas biologiska och etiska skäl att dra in jakttiden på alfågel. Att förbjuda jakt på denna art har som enda effekt att göra kustfågeljägare, som värdesätter alfågeln som jaktbyte, besvikna. Att förbjuda jakt på en art som alfågel, i detta läge, kan lätt ta bort fokus för de problem arten faktiskt har. Förbundet kommer även i framtiden bevaka alfågeln, och andra havslevande fåglars, situation i östersjön och kommer om lämpligt tillfälle uppstå att agera för att ändra den negativa utvecklingen för dessa arter.

Grågås

SOF föreslår en senareläggning av jakttiden för grågås på Gotland. Som skäl anges att sena kullar ej är flygga och att det finns risk för att föräldrafåglar kan skjutas. Vidare anser man att möjligheter till skydds jakt uppfyller behoven för att skydda gröda.

Förbundet menar att SOF här gör en missbedömning av relation mellan föräldrafåglar och deras ungar hos gäss. Föräldrafåglarna är så hårt knutna till kullen av ungar att de inte lämnar den ickeflygga kullen för att födosöka på andra platser. I och med detta är risken minimal att gåsungar blir föräldralösa vid jakt innan gåsungarna blivit flygga. Likaså bör man i dessa övervägningar inkludera klimatförändringarna som sker. Det finns inga data, till förbundets kännedom, om grågässens häckningsstart har förskjutits i tid men för andra arter finns det beskrivet att deras häckning startar tidigare (t.ex. Dunn 2004). Det är dock allmänt känt att grågässen anländer tidigare till sina häckningsområden och t.o.m. övervintrar i Sverige i stor omfattning vissa år. En tidigare häckningstart kommer ytterligare minska risken för att det finns sena kullar när jakten på grågås startat på Gotland.

Vidare är ett hårt gåsbete på strandängar ett stort problem ur ett naturvårdsperspektiv, på Gotland såväl som på fastlandet. Det är idag på många håll svårt att genom anpassad hävd skapa sådan vegetationsstruktur som hotade strandängsvadare är beroende av, då enbart

gåsbetet ger ett alltför hårt betestryck (Widemo, Thuman & Borg, manuskript; Widemo, manuskript; F. Widemo, muntl.). Betestrycket på kustnära gräsmarker på Gotland är extremt högt då dessa betas av en mycket stor och tät stam av vitkindade gäss samtidigt som det finns stora stammar av grågäss. Vidare måste man även väga in lantbrukarnas behov av betesmarker för sina djurbesättningar.

Den tidigare jaktstarten på Gotland är en anpassning till grågässens tidiga flytt från ön. Stora flockar av grågäss ruggar på Gotland och de lämnar ön i slutet av augusti. För de gotländska jägarnas möjlighet att ta del av dessa stora flockar av grågäss krävs denna tidiga jaktstart.

Enligt förbundet finns det idag inga biologiska skäl att ändra på denna specialregel för Gotland.

Dalripa

Antalet häckande dalripor varierar kraftigt mellan åren och likaså häckningsframgången. Bakgrunden till dessa stora fluktuationer är inte helt kända men troligen spelar gnagar-predator cykler en stor roll (t.ex. Marcström et. al. 1988). Under senare decennier har dessa cyklers jämnats ut och andra faktorer, t.ex. klimat, påverkar då ripornas häckning i större omfattning (t.ex. Hörnell-Willebrand 2005). Under de senaste 30 åren bör dalripe-populationen, trots de stora fluktuationerna, betraktas som stabil (Ottvall et. al. 2009).

Enligt ramarna för habitatdirektiven så sätts slutet av reproduktionstiden när ungarna blir oberoende av föräldrarna. Ungarnas beroende av föräldrar är svårdefinierat och dessutom svårt att studera. Genom att räkna baklänges från äggläggningsdata som återfinns i ett antal rapporter finner man ett mediandatum för första ägget på 22 maj (13-31 maj (Steen 1989), 21-30 maj (Erikstad et. al. 1985), 14-28 maj (Marcström and Höglund 1980)). Som synes varierar datum för äggläggningen relativt lite vilket förmodligen speglar dalripans anpassning till de korta somrarna i norr.

Ruvningen startar när sista ägget är lagt och normal kullstorlek är mellan 8 och 13 ägg med en väldigt stark koncentration kring 10 ägg (t.ex. Brittas 1988). Normalt tar ruvningen 21 dagar vilket ger ett beräknat kläckningsdatum på 24 juni. Kläckningsdata från Norden ger ett starkt stöd för detta datum: 17-29 juni (Marcström and Höglund 1980), 23 juni-4 juli (nordliga Norge, Antonsen 1983), medeldatum 18, 21 och 11 juni under tre olika år (Kaald 1992). Kläckningsdatum är därmed ungefär samma för hela den svenska fjällkedjan. De extremt sena datum (början av juli) som presenteras i Antonsen (1983) är knappast representativa för svenska förhållanden då dessa är insamlade i artens nordliga utbredningsgräns.

Detta ger att kycklingarna är drygt två månader gamla när jakten startar 25 aug. Ett normalår är kycklingarna väl utvuxna, ca 80% av kroppsvikten av adulter (Brittas pers kom. 2012), och fullt kapabla att klara sig utan stödet från sina föräldrafåglar vid denna tidpunkt. Enligt *Key Concepts* (2008) så är dalripans kycklingar oberoende av sina föräldrafåglar efter 6 dekader dvs 2 månader efter kläckning. Det är förbundets uppfattning att allt detta sammantaget styrker att 25 aug är ett lämpligt startdatum både ur biologiskt och etiskt hänseende.

I Sverige (till skillnad mot Norge) börjar älgjakten första måndagen i september vilket innebär att ripjägares rörelsefrihet starkt begränsas, ett exempel på detta är Jämtlands län där ripjakten stängs av helt under två veckor i september. Att stänga av ripjakten i augusti innebär att möjligheten för ripjakt starkt begränsas i dessa områden vilket snabbt skulle skapa en konfliktyta mellan dessa grupper av jägare men också mellan ripjägare och förvaltande myndigheter. Detta bör undvikas av många anledningar anser förbundet.

SOF hävdar att Fågeldirektivet sätter ett stopp för jakttid på dalripa vid 31 jan. Förbundet ställer sig mycket frågande till var SOF har hittar några sådana uppgifter. I *Key concepts of article 7:4* (Key Concepts 2008) anges att reproduktionsperioden för dalripa i Sverige börjar sista dekaderna i april vilket ger goda marginaler till rådande jaktslutsdatum 29 feb.

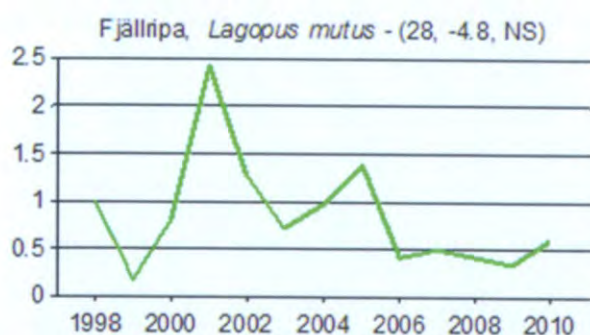
Förbundet har kontinuerlig kontakt med ripforskare angående dalripans populationsutveckling och reproduktionsframgång. Förvaltningssystemet för dalripa fungerar överlag bra och kvoter och styrning av jaktryck är verktyg i förvaltningen som har bred acceptans. Jägare utför också stora ideella insatser i de inventeringar som görs innan jakten startar för att ge ett underlag för förvaltningsbeslut. Forskning kring ripjakt visar att förändringar i jakttider är mindre bra verktyg i dagens förvaltningssystem för att styra jakten på denna art (t.ex. Aanes et.al. 2002, Willebrand et.al. 2011, Asmyhr 2012) utan detta sköts bäst på lokal nivå och anpassas till lokala förhållanden vilket idag sker i Sverige.

Förbundet ser inga biologiska eller etiska skäl att göra de ändringar i jakttiden för dalripa som SOF föreslår.

Fjällripa

Förbundet anser precis som SOF att kunskapen om fjällripan är bristfällig. Därför har förbundet valt att finansiera ett forskningsprojekt lett av Maria Hörnell-Willebrand fr.o.m. 2011 som förhoppningsvis kan fylla de viktigaste luckorna i kunskapen kring fjällripans förvaltning. Idag kan åtminstone delar av den svenska dalripeförvaltningen, och den kunskap denna genererar, användas i fjällripeförvaltningen. Trots brister i data för denna art finns det uppgifter som tyder på att fjällripepopulationen i Sverige har varit stabil under de senaste 30 åren (1977-2006, Ottvall et.al. 2009). Förbundet efterfrågar de källor som kan visa på "dokumenterade kraftiga minskningar" som SOF anför. Dessa källor bör göras kända då de kan utgöra viktiga underlag för fjällripeförvaltningen.

Fjällripan precis som dalripan uppvisar stora fluktuationer i populationsstorlek. Detta är en naturlig variation som till stor del styrs av samma faktorer som dalripepopulationen. Att fjällripepopulationen ibland kan genomgå en kortvarig nedgång innebär därför inte att populationen hotas eller missgynnas. Förbundet ser det som viktigt att fjällripepopulationen övervakas noga men också att data utvärderas av expertis och att denna utvärdering görs med kunskap om artens populationsdynamik på längre sikt.

Figur 2 Populationsutveckling för fjällripa 1998-2010 enligt Svensk Fågeltaxering (Svensk Fågeltaxering 2011). NS står för att ingen signifikant trend kan utläsas av data.

Ett exempel på den dramatiska dynamiken är data från Svensk Fågeltaxering (fig 2) där man kan ana en nedåtgående trend 1998-2010 som dock inte är statistiskt signifikant. Men utifrån kunskap kring drivkrafterna bakom artens fluktuationer bör det goda gnagaråret 2011 ge en ordentlig ökning under 2012 och några år efter detta.

Enligt en kommande vetenskaplig artikel så som baseras på en PVA (Population Viability Analysis) för den svenska fjällripepopulationen så finns det inget som tyder på att den svenska jakten inte skulle vara hållbar som den bedrivs idag (Hörnell-Willebrand 2012). Denna utvärdering bygger på data från länsvisa inventeringar (1994-2010). I denna studie modelleras olika möjliga scenarios med olika grad av förhöjt jakttryck på fjällripor och dessa modeller kunde inte hitta några direkta orosmoment.

Förbundet anser att jakten kan fortsätta på denna art i väntan på att forskningen fyller kunskapsluckor för ännu en mer adaptiv fjällripeförvaltning.

Havstrut och Gråtrut

Dessa bägge trutarter har uppvisat en lite "spretig" populationsutveckling under de senaste decennierna och Förbundet ställer sig undrande till SOFs onyanserade uppgifter om minskande bestånd av dessa arter. Under hela mitten av 1900-talet ökade gråtrutpopulationen men efter detta visar arten en mer negativ utveckling i Sverige. Havstruten uppvisar ett liknande mönster men minskningen började först i slutet av 1990-talet. Tidpunkt och framförallt hur omfattande respektive tillväxt- och minskningsfas var varierar över landet (Green.2012)

Gråtruten uppvisade en stabil populationsutveckling under perioden 1989-2009 men denna stabila trend inkluderar en minskning under de sista tio åren av denna period. Havstruten har uppvisat en stark tillväxt under samma 30årsperiod men även denna art minskade under de sista 10 åren av perioden (Ottvall et. al. 2009). Den svenska gråtrutspopulationen är skattad till 61 000 par och havstruten till 15 000 häckande par (Ottosson et. al. 2012).

Båda trutarterna är allmänt kända för att vara predatorer på framförallt fåglar men även däggdjur. Predatorkontroll, dvs minskande av antalet predatorer och därmed predationstryck på den art man vill gynna, är en aktiv natur- och viltvårdsåtgärd som används över hela världen. Denna åtgärd har länge varit debatterad internationellt och i Sverige och har framförallt förknippats med viltvårdande åtgärder d.v.s. målet har oftast varit att gynna en jaktbar art. Under senare tid har dock denna åtgärd börjat användas inom naturvården i större utsträckning. Idag ingår predatorkontroll i flera svenska åtgärdsprogram för hotade arter som fjällräv, fjällgås och strandängsvadare.

Många predatorer gynnas av det moderna brukandet av naturresurser och de stora förändringar som sker på landskapsnivå, vilket i sin tur kan missgynna känsliga bytesarter för dessa predatorer. De flesta studierna av predation på häckande fåglar undersöker predationstrycket på äggstadiet, medan det är betydligt svårare att följa predationen på borymmande ungar. De undersökningar som utförts visar dock att det är på ungstadiet som trutarna framför allt kan vara en betydelsefull predator. Denna predation kan vara minst lika viktig som äggpredationen, även om det är resurskrävande att mäta den; en undersökning av gotländska brushanar visade på 50 % predation på äggstadiet, och att 90 % av de kullar som kläckte fram prederades (Thuman 2004, Widemo, Thuman & Borg, manuskript).

Det har gjorts flera stora vetenskapliga utvärderingar av effektiviteten av predatorkontroll och den sammanlagda bilden är att predatorkontroll, rätt utförd, ger positiva effekter på den art/artgrupp man vill gynna (t.ex. Smith et. al. 2010, Widemo 2008). Hur stora effekterna blir

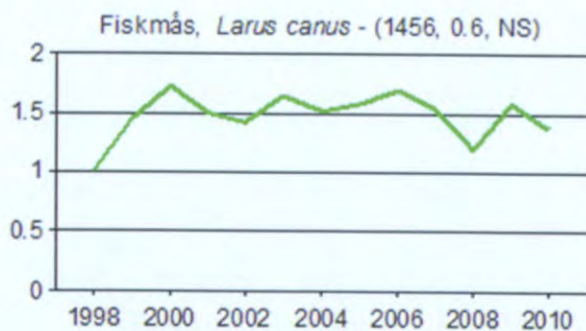
beror på många olika faktorer, som habitatets beskaffenhet (t.ex. Evans 2004), mängden predatorer (t.ex. Bolton et al. 2007) och intensiteten av predatorkontrollen (Cote & Sutherland 1995). Att ta bort jakträttsinnehavarens möjligheter att påverka predationstrycket av grå- och havstrut vore särskilt olyckligt för de skärgårdsbor som sedan länge, med sina traditionella kunskaper som bas, försöker förvalta skärgårdsfaunan på ett ansvarsfullt sätt.

SOF anser att det inte är befogat att bedriva jakt på en art för att minska predationstryck på en annan art. Detta visar att SOF hellre förbjuder jakt på en vanlig art än att det bedrivs riktade insatser för att gynna känsliga och ovanligare arter. Detta är i förbundets ögon ett extremt synsätt som inte hör hemma i den moderna natur- och viltvården. Människans aktiviteter och brukande påverkar den biologiska mångfalden på många sätt och på alla skalor. Att kontrollera en vanlig predatorart för att gynna en annan art som är utsatt, kan vara ett måste i bevarandet av en art. Flera undersökningar visar att man kan minska predationstrycket ungefär lika mycket genom predatorkontroll som genom målmedvetet arbete med habitatet, exempelvis genom att skapa skydd (t.ex. Evans 2004). Effekterna är normalt additiva, det vill säga man kan uppnå störst effekt genom att kombinera åtgärderna. Normalt tar det dock längre tid att återskapa ett lämpligt habitat, än att reglera stammen av predatorer. Försiktighetsprincipen dikterar därmed att man bör bedriva predatorkontroll medan man arbetar med att förbättra habitatet. Först därefter kan man möjligen minska graden av predatorkontroll, om det finns skäl till detta.

Förbundet avstyrker SOFs förslag då predatorkontroll är ett viktigt verktyg i en modern vilt- och naturförvaltning. Vidare anser förbundet att SOFs uppgifter om utvecklingen i trutbestånden är onyanserade och vinklade.

Fiskmåsar

Förbundet finner ingen anledning att förbjuda jakten på fiskmåsar då det saknas biologiska och etiska skäl. Den jakt som bedrivs för att påverka antalet fiskmåsar har som mål att minska olägenheter på en lokal eller regional skala. Det antal fiskmåsar som skjuts i Sverige kan knappast påverka varken populationens storlek eller utveckling på nationell basis. Detta kan t.ex. åskådliggöras med att populationen har varit stabil under de senaste 10 åren (fig. 3) och det under denna period bedrivits jakt på arten.

Figur 3. Populationsutveckling för fiskmåsar 1998-2010 enligt Svensk Fågeltaxering (Svensk Fågeltaxering 2011). NS står för att ingen signifikant trend kan utläsas av data utan denna art är att betrakta som stabil.

SOF har förmodligen baserat sitt påstående om minskning hos fiskmåsar på de data som presenteras i Ottvall et al. (2009) men missat att nämna att fiskmåsen uppvisade en positiv trend under de sista 10 åren av den undersökta perioden i denna rapport. Förbundet finner

detta som inkonsekvent mot hur SOF valde att tolka trutarnas beståndsutveckling där organisationen la störst vikt på den minskning som kunde ses i slutet av denna 30-årsperiod för dessa arter. Fiskmåsans population skattas till 100 000 häckande par i Sverige (Ottosson et.al. 2012) och den rapporterade avskjutningen är ca 9000 fåglar per år. Huvuddelen av de fiskmåsar som rapporteras skjutna är troligen fällda fåglar vid skydds jakt vid avfallsanläggningar eller liknande.

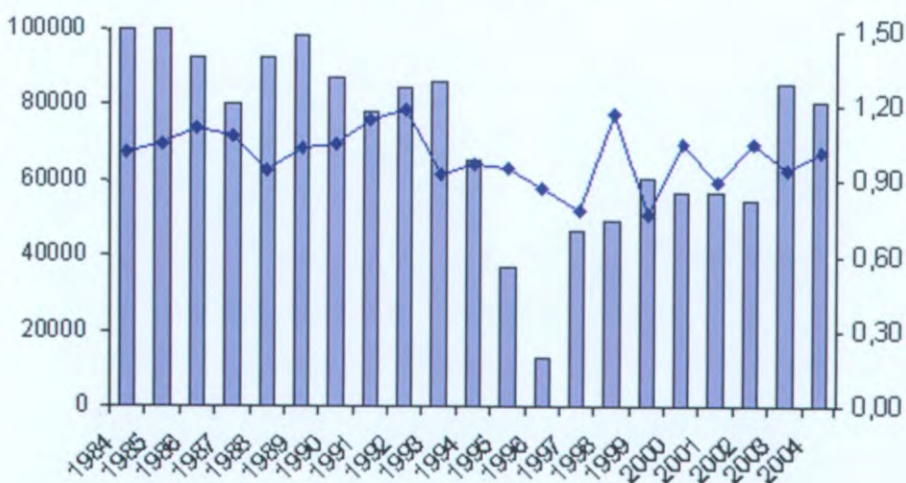
Fiskmåsar är en art som oftast skjuts för att förebygga problem som uppkommer kopplade till arten såsom sanitära olägenheter eller skada på bärödlingar. Alternativet till att arten jagas med allmän jakttid är en utökad skydds jakt. Detta kommer medföra en onödig administrativ börda hos den drabbade och hos mottagande myndighet vilket i sin tur medför ökade kostnader kopplat till den byråkratiska processen. Likaså ska skydds jakt ske för att lösa ett problem. En allmän jakt ger markägare och brukare en möjlighet att förebygga dessa problem. Skydds jakt innebär också att arten lätt problematiseras ytterligare vilket är olyckligt ur flera aspekter.

Förbundet finner inga biologiska eller etiska skäl till varför jakten på fiskmåsar ska förbjudas i Sverige och avstyrker därför detta förslag.

Ringduva

Förbundet delar några av SOFs tankar kring jakttiden för ringduva. Denna art har länge diskuterats inom förbundet och framförallt hur man ska ställa sig till de extrema häckningsvanorna hos ringduvan och hur man väger de etiska aspekterna mot förvaltningsmässiga krav. Denna art kan påbörja häckning under hela året men oftast misslyckas häckningarna på ett tidigt stadium när klimatet inte är gynnsamt. Förbundet anser att senarelägga jakttiden för ringduva med 20 respektive 5 dagar inte löser några etiska betänkligheter och väljer därför att avstyrka SOFs förslag men bjuder in SOF till en diskussion kring hur denna art ska behandlas och förvaltas. Förbundet på den utbredda skydds jakten som tagit över mycket av jakten som tidigare skedde under hösten som en olycklig utveckling.

Av infogat diagram (Fig 4) framgår att avskjutningen av ringduva – i en relativt oförändrad total population – nu är uppe i samma nivå som före jaktidsförändringen. Man har alltså i högre grad än tidigare utnyttjat skydds jaktperioden.

Figur 4. Ringduvans avskjutnings- och beståndsindex (från häckfågeltaxeringens hemsida). Avskjutningsindex på vänster axel och staplar. Beståndsindex linje med punkter och höger axel (Svenska Jägareförbundet 2006).

Förbundet anser att minskade möjligheter till jakt, till förmån för ökad skydds jakt, som olycklig då det lätt leder till arter problematiseras vilket i sin tur kan leda till att jaktetik minskar för att öka "effektiviteten" i den utförda åtgärden. Ringduvan är ett förnämligt jaktvilt och ska ses som en tillgång snarare än att den stämplas som en skadegörare

Förbundet avstyrker därför SOFs förslag då det innebär ännu en förskjutning mot ökad skydds jakt på ringduva.

Björktrast

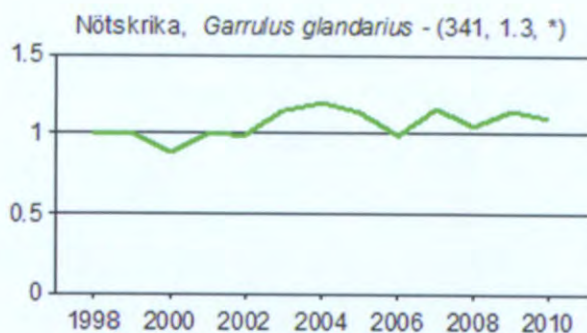
Arten har ökat under en längre period (Ottvall et.al. 2009) men denna ökning har avtagit och övergått till en minskning under de senaste åren (Svensk Fågeltaxering 2011). Den svenska populationen av häckande björktrastar skattas till 740 000 par (Ottosson et.al. 2012). Det skjuts under 500 björktrastar i Sverige årligen och denna avskjutning kan omöjligen påverka artens numerär i landet.

Björktrast jagas för artens kött till viss del men förmodligen skjuts flertalet för att förhindra skador på t.ex. bärskörddar. SOF anför att björktrastar inte konsumeras. Detta är alltså felaktigt då björktrasten är en art som äts även om de personer som tar del av detta kött är förhållande vis få. Förbundet rekommenderar SOF att göra en sökning på internet eller inköp av lämplig kokbok för att ta del av den flora av recept som finns tillgängliga.

Förbundet avstyrker SOFs förslag då det bygger på felaktiga antaganden och det saknas biologiska motiv för att förbjuda jakten på arten.

Nötskrika

Nötskrikan har efter en längre tid av långsam minskning (Ottvall et.al. 2009) istället haft en positiv utveckling den senaste 10-årsperioden (Fig 5). Den häckande populationen av nötskrikor i Sverige skattas till ca 290 000 häckande par (Ottosson et.al. 2012). Det skjuts ungefär 25 000 nötskrikor i Sverige per år och jakten skördar därmed en mycket liten del av höstpopulationen i Sverige per år.

Figur 5. Populationsutveckling för nötskrika 1998-2010 enligt Svensk Fågeltaxering (Svensk Fågeltaxering 2011). 1.3* står för en statistiskt signifikant 1.3% ökning per år.

SOF anför att nötskrikor inte konsumeras. Detta är felaktigt då nötskrikan är en uppskattad matfågel. Förbundet rekommenderar SOF att göra en sökning på internet eller inköp av

lämplig kokbok för att ta del av den flora av recept som finns tillgängliga. Nötskrikan har dessutom börjat öka i popularitet som jaktbart vilt mycket på grund av att allt fler upptäcker nötskrikans fördelar på middagsbordet.

Förbundet avstyrker SOFs förslag då det bygger på felaktiga antaganden och det saknas biologiska motiv för att förbjuda jakten på arten.

Korp

Korpen har haft en makalös populationsutveckling i Sverige och ökade snabbt under en längre tid (Ottvall et.al. 2009) men ökningen verkar stagnerat på senare tid (Svensk Fågeltaxering 2011). Den svenska korppopulationen skattas till 32 000 häckande par (Ottosson et.al. 2012)

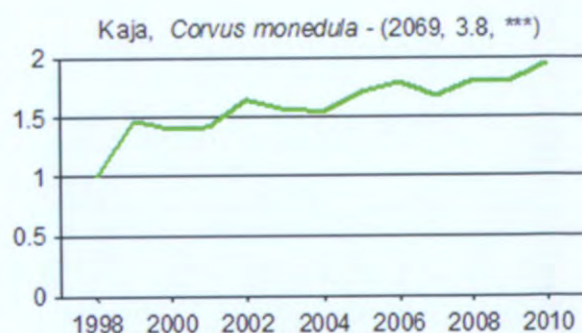
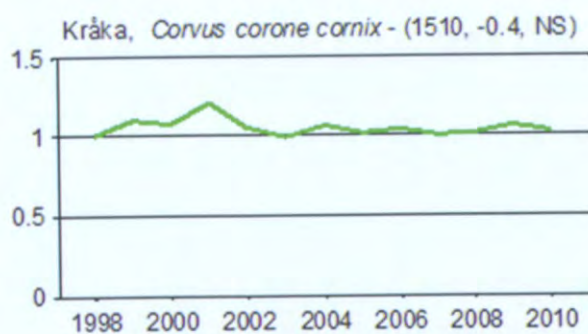
Skydds jakt för att skydda egendom är egentligen inte förbundets sak att driva men finner ändå SOFs antaganden och förslag märkliga vad det gäller korp. Korpen särbehandlas inte i och med att den tas med i skydds jaktspargrafen utan istället normaliseras arten. Det föreligger mycket specifika skäl som ska uppfyllas innan skydds jakt på korp kan tillämpas i enlighet med skydds jaktspargrafen. Att, som SOF väljer att göra, att benämna arten som "fredlös" kan knappast ses som ett seriöst påstående.

Förbundet finner SOFs påståenden sakna grund och avstyrker därför förslaget.

Kråka, kaja, skata

SOF för fram viltvård som en ålderdomlig kvarleva som "saknar relevans" och "är en kvarleva av en ålderdomlig syn på faunan" Förbundet finner SOFs inställning som mycket olycklig och har svårt att tro att denna åsikt delas av huvuddelen av organisationens medlemmar.

Viltvård är ofta en benämning på de åtgärder som utförs av jägare för att gynna jaktbart vilt. Om samma åtgärd, t.ex. skapande av en våtmark, görs av andra och med syfte att gynna en liknande men hotad art kallas det naturvård. För förbundet är dessa åtgärder av lika stort värde oavsett vem som utför åtgärden.

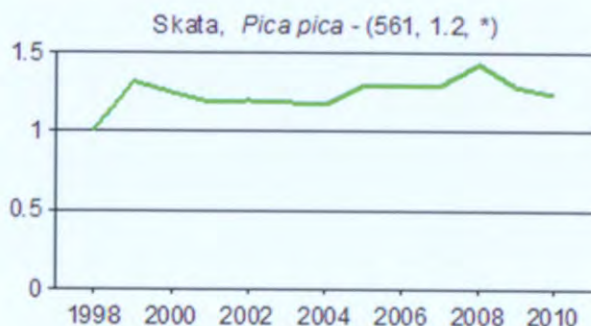

Fig 6. Populationsutvecklingen för kråka, kaja och skata i Sverige 1998-2010. Kaja och skata har ökat under denna tidsperiod, och särskilt kajan som uppvisar en tillväxt på 3,8% per år. Kråkans utveckling är inte statistiskt signifikant enligt Svensk Fågeltaxering (Svensk Fågeltaxering 2011)

I Ottvall et.al. 2009 anges populationsutvecklingen för alla tre arter. Kajan ökade med 10-19% under denna period medan skatans populationsstorlek ansågs vara stabil. Kråkan däremot uppvisade en minskning under perioden med upp till 50%. Utvecklingen för dessa tre arter har på senare tid varit mer eller mindre oförändrad men kråkans minskning har avtagit och kan betraktas som stabil (se fig 6). Arternas antal av häckande par skattades nyligen till 180 000, 200 000 och 220 000 par för kråka, kaja och skata respektive (Ottosson et. al. 2012).

SOF anser att det inte är befogat att bedriva jakt på en art för att minska predationstryck på en annan art. Detta visar att SOF hellre förbjuder jakt på en vanlig art än att det bedrivs riktade insatser för att gynna känsliga och ovanligare arter. Detta är i förbundets ögon ett extremt synsätt som inte hör hemma i den moderna natur- och viltvården. Människans aktiviteter och brukande påverkar den biologiska mångfalden på många sätt och på alla skalor. Kråkfåglar, som genom sin stora anpassningsförmåga, gynnas generellt av människans markanvändning vilket kan ske på bekostnad för känsliga och mer specialiserade arter. Att kontrollera en vanlig predatorart för att gynna en annan art som är utsatt kan vara ett måste inom förvaltningen.

Flera undersökningar visar att man kan minska predationstrycket ungefär lika mycket genom predator kontroll som genom målmedvetet arbete med habitatet, exempelvis genom att skapa skydd. Effekterna är normalt additiva, det vill säga man uppnår störst effekt genom att kombinera åtgärderna. Normalt tar det dock längre tid att återskapa ett lämpligt habitat, än att reglera stammen av predatorer. Försiktighetsprincipen dikterar därmed att man bör bedriva predator kontroll medan man arbetar med att förbättra habitatet. Först därefter kan man möjligen minska graden av predator kontroll, om det finns skäl till detta.

Effekten av f.f.a. kråkans predation har studerats för många arter, framförallt markhäckande fåglar och däggdjur i jordbrukslandskapet (t.ex. Asferg 1999). I hårt brukade jordbruksmarker och hårt betade gräsmarker saknas ofta lämpligt skydd för markhäckande fåglar och deras bon blir ofta mycket exponerade för flygande predatorer som kråkfåglar. Bland de mer utsatta arterna återfinns flera hotade och känsliga arter som raphöna, rödspov och sydlig kärrsnäppa. Jakt på kråkfåglar har under senare tid blivit en allt vanligare åtgärd för att förhindra bopredation hos hotade fågelarter f.f.a. de vadare som häckar på strandängar. Men i det hårt brukade jordbrukslandskapet är även vanligare markhäckande arter pressade, tex. tofsvipa (Bolton et.al.2007), och ett minskat predatortryck kan vara av största vikt för deras häckningsframgång.

Jakt på kråkfåglar är ett sätt för den enskilda markägaren och jakträttsinnehavaren att gynna arter som utsätts för kråkfågelpredation. Om jakttiden försvinner för dessa arter försvinner

denna möjlighet oberoende om målet för åtgärden är att gynna en jaktbar art eller en hotad art.

Det har gjorts flera stora vetenskapliga utvärderingar av effektiviteten av predator kontroll och den sammanlagda bilden är att predator kontroll, rätt utförd, ger positiva effekter på den art/artgrupp man vill gynna (t.ex. Smith et. al. 2010, Widemo 2008). Hur stora effekterna blir beror på många olika faktorer, som habitatets beskaffenhet (Evans 2004), mängden predatorer (Bolton et. al. 2007) och intensiteten av predator kontrollen (Cote & Sutherland 1995).

Förbundet avstyrker SOFs förslag då jakt på kråkfåglar kan vara ett viktigt verktyg i vilt- och naturvården i Sverige. Samtliga tre arter har så stora populationer i Sverige att den jakt som inriktar sig på att minska predationstrycket från kråkfåglar på lokal eller regional skala ska kunna fortsätta fullt ut utan att påverka populationen i stort.

Råka

Råkan har haft en kraftig tillväxtperiod och ökade mellan åren 1977-2007 med över 80% (Ottvall et.al. 2009). Den svenska populationen skattas till 48 000 häckande par (Ottosson et. al. 2012) och förekomsten är starkt knutna till slättlandskapen i sydligaste Sverige, Östergötland och Uppland.

Råkan är en art som ofta skjuts för att förebygga problem som uppkommer kopplade till arten såsom sanitära olägenheter. Råkan har täta kolonier som ofta återfinns i parkliknade miljöer eller andra träd nära människor. Dessa kolonier kan vara oönskade bl.a. kan fåglarnas spillning var ett problem. Den jakt som bedrivs på råka av dessa anledningar har som syfte att minska problem på lokal eller regional skala t.ex. minska olägenheter kopplade till enskilda kolonier. Det skjuts ca 5000 råkor i landet per år och denna siffra omfattar både skyddsjakten på ickeflygga råkungar och de fåglar som skjuts under höstjakten.

Alternativet till att arten jagas med allmän jakttid är att utökade skyddsjaktsmöjligheter införs. Detta kommer medföra en onödig administrativ börda hos den drabbade och hos mottagande myndighet vilket i sin tur medför ökade kostnader för den byråkratiska processen. Likaså ska skyddsjakt ske för att lösa ett problem. En allmän jakt ger markägare och brukare en möjlighet att förebygga dessa problem. Skyddsjakt innebär också att arten lätt problematiseras ytterligare vilket är olyckligt ur flera aspekter.

Förbundet avstyrker SOFs förslag då allmän jakttid på råka ger mindre administration än skyddsjakt och en lägre grad av problemstämpel på arten. Vidare saknas biologiska eller etiska skäl att ta bort jakttiden på arten.

3. Hemställan från Sveriges Ornitologiska Förening om översyn av skyddsjakten på kråk- och måsfåglar på soptippar.

Jägareförbundet anser att det förhållande som Ornitologiska föreningen tar upp i grunden inte faller under Jägareförbundets kompetensområde. Förbundet kan dock instämma i behovet av att i största möjliga mån undvika att dåligt skötta soptippar blir till oönskade "utfodringsplatser" för de berörda arterna. Risken är annars överhängande att sophanteringens underhåller starka populationer av predatorer, till men för andra viltarter. Detta gäller såväl för jaktbara arter, som för fridlysta och skyddsvärda arter. Samtidigt finns det även sanitära

hänsyn att ta. Det är därför angeläget att den aktuella möjligheten till skyddsjakt inte begränsas på sådant sätt att man inte kan minimera risken för smittspridning, annan sanitär olägenhet eller negativa effekter på andra viltarter på ett rationellt sätt när så krävs. Jägareförbundet anser således att nuvarande lydelse *"om jakten sker på särskilt uppdrag av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet"* bör kvarstå i oförändrat skick.

4. Hemställan om en utredning av konsekvenserna av jakt med löshund.

Djurskyddet Sverige och Svenska Rovdjursföreningens begäran om en konsekvensutredning av jakten med löshund framställs mot bakgrund av uppfattningen *"att lösa hundar i naturen leder till problem och konflikter av flera slag"* samt att den aktuella lagstiftningen *"inte innefattar någon nämnvärd reglering av specifikt hundanvändningen vid jakt och syftar inte till att undvika de problem som finns"*. Sammalagt sju "problemområden" beskrivs mer eller mindre ingående vad gäller lösa jakthundars påstådda påverkan på fredat vilt, tamdjur och människor samt skaderisken för jakthundar i olika sammanhang. Vidare hävdar man att Sverige är ett av få länder som tillåter jakt med lösdrivande hund samt att den ökat i omfattning och att det inte krävs någon utbildning av vare sig hund eller hundförare för den som jagar med lösdrivande hund.

Svenska Jägareförbundet anser sammanfattningsvis att en konsekvensutredning av den svenska jakthundsanvändningen inte står i någon som helst rimlig proportion till de förhållanden som beskrivs i den aktuella framställningen. Hela framställningen är till sin karaktär dessutom mycket tendentiös. Jägareförbundet avstyrker därmed bestämt förslaget om en konsekvensutredning.

Jägareförbundet ser en tydlig bild av att hela framställningen bottnar i varg-hundkonflikten och att man genom att rada upp ett antal påstådda - alternativt kraftigt uppförstorade - problem vill skapa en bild av att jakten med löshund i grunden är ett stort samhällsproblem. Vilket i sin tur borde leda till en striktare reglering av hundanvändningen vid jakt – allt i syfte för att undanröja problemet med vargrivna hundar.

Jägareförbundet vill bestämt framhålla att det finns två avgörande förutsättningar för en framgångsrik och etiskt välgrundad jakt. Det ena är effektivt dödande vapen och det andra är välutbildade jakthundar för respektive användningsområde. Jakt på de allra flesta jaktbara arter kräver regelmässigt tillgång till lös jakthund i en eller annan utsträckning. Syftet med användningen av jakthundar är tvåfaldigt, dels används jakthunden för att antingen "leda" jägaren till viltet eller också att på något sätt få viltet i rörelse så att jägaren ska kunna komma till skott. Utöver detta används jakthunden för att hämta vilt eller att spåra upp skadat vilt. När vilt skadats i samband med jakt, trafikolycka eller annan situation används hunden för att snabbt förkorta onödigt lidande. De väl beprövade metoder för användande av hund i samband med jakt och eftersök som beskrivs ovan innebär nästan uteslutande att hunden är lös. Det vill säga; att inte tillåta användandet av lös jakthund får i de allra flesta fall till följd att den berörda jaktformen omöjliggörs. Den svenska viltförvaltningen står och faller således i hög grad med jakthundsanvändningen.

I en europeisk jämförelse är den svenska jaktutövningen specifik i det att landskapets karaktär med vidsträckt jaktområden gör att hunden ofta arbetar på stort avstånd ifrån föraren. Detta förhållande ställer i sin tur höga krav på hundens lydhet och jaktränning för att hundens arbete skall inriktas på just det som jakten avser. En odresserad jakthund eller en jakthund med

önskat beteende är inget hjälpmedel i jakten utan snarare något som är direkt motverkande och tveklöst leder till en misslyckad jakt. Förarens kunskap om såväl hundens egenskaper och funktion som hänsyn till viltets situation och beteende har också mycket stor betydelse i sammanhanget. Utöver detta krävs ett gott omdöme och stor medvetenhet hos hundföraren om hans eller hennes strikta ansvar för hundens handlingar – såväl gentemot viltet som mot människor och egendom.

Jakthundsanvändningen i Sverige är strikt reglerad dels genom Lagen om tillsyn över hundar och katter och dels genom jaktlagstiftningens bestämmelser hur och när olika typer av jakthundar får användas. Det som påstås i framställningen om att det inte finns någon nämnvärd reglering av specifikt hundanvändning vid jakt är enligt Jägareförbundets mening inget annat än ett uttryck för hela framställningens tendentiösa framtoning. Detsamma gäller vad som sägs om att Sverige är ett av de få länder som tillåter jakt med löshund samt att jägare med hund tillåts använda hundar på ett sätt som inte välutbildade yrkesanvändare får göra.

Man väljer att helt bortse från såväl Jägarexamensutbildningen som hela den utbildnings- och avelsverksamhet som pågår inom Svenska Kennelklubbens organisation med alla sina specialhundsklubbar. Vidare all den hundförarutbildning vad gäller grundläggande men även mer rassetifik dressyr som även pågår inom Svenska Jägareförbundet. Jägareförbundet arbetar även kontinuerligt med skapa högsta möjliga etik i jakten och har bl.a. tagit fram särskilda etiska riktlinjer för jakt och jaktträning med hund.

Påståendet att Sverige skulle vara ett av få länder som tillåter jakt med lösdrivande hund är rent häpnadsväckande. Vad Jägareförbundet känner till är det snarare så att det endast är Holland (ev. något mer land) som skiljer ut sig genom att inte tillåta lösa jakthundar. Vad som däremot gör just Sverige lite unikt är att man inte accepterar s.k. packjakt vilket innebär att man släpper flera hundar samtidigt som förväntas driva samma djur. Detta tillhör inte den svenska jakthundstraditionen av rent jaktetiska skäl.

Jägareförbundet får i det följande ytterligare kommentera de sju punkter som tas upp i framställningen

1. Löshundsjaktens påverkan på fredat vilt

Här belyser man konflikten mellan vargar och jakthundar. Fenomenet är välkänt och naturligtvis ett stort problem för såväl den berörda jaktutövningen som förvaltningen av vargstammen. Förhållandet – orsaker och möjliga förebyggande åtgärder - studeras ingående av Viltskadecenter varför den begärda utredningen i detta avseende således redan pågår. Det finns, enligt Jägareförbundets uppfattning, inte anledning att bedriva en "parallell" utredning om vargens påverkan på jakthundsanvändningen samt förebyggande åtgärder för att undvika dessa konflikter. För såväl Djurskyddet Sverige som Svenska Rovdjursföreningen torde det vara välkänt att detta problemområde även har stor bäring på hela den svenska rovdjurspolitiken.

2. Brist på utbildning hos lösdrivande jakthundar

Även under denna punkt får jakthundars förmodade påverkan på de stora rovdjuren i allmänhet och vargen i synnerhet stort utrymme. Utifrån argumentet att "påträngande" jakthundar skadats vid möten med varg, lodjur och björn drar man den enkla slutsatsen att individer av andra ej jaktbara arter förorsakats stress, skador och lidande utan att det kommer någon till kännedom. Vidare exemplifieras detta med att hundanvändning vid den s.k. småviltsjakten i fjällen skrämte fjällrävar från sina lyor. Jägareförbundet anser att dessa påståenden i hög grad vittnar om mycket dålig kunskap om hur jakthundar används och hur specialiserade jakthundarna är på en unik uppgift.

En avgörande förutsättning för hundens medverkan i jakten är kontakten mellan hund och hundförare. Hunden ska kunna dirigeras och kallas in på hundförarens kommando. Vidare så är flertalet av våra hundar specialiserade (instinktivt eller dresserat) på att söka upp och förfölja eller ställa just de arter som de är ämnade att jaga. Om och när en hund visar intresse för en art som inte ska jagas är det en självklarhet för hundföraren att snarast avbryta hundens intresse för viltet i fråga. En hund som inte svarar upp mot förväntningarna i detta avseende är i stort sett värdelös och det blir självreglerande på det sättet att hundar med oönskat beteende inte kommer till användning. Förbundet förnekar för den skull inte att det kan förekomma misstag där hundar för den aktuella situationen har ett oönskat beteende, men att framhålla detta som ett särskilt problemområde är en mycket stark överdrift.

Man efterlyser en konsekvensutredning om krav på jakthundars utbildning. Jägareförbundet anser bestämt att den hundutbildningsverksamhet som förekommer i såväl Svenska Jägareförbundets som jakthundsklubbarna regi samt den grundläggande jägarexamensutbildningen som alla jägare genomgår är fullt tillräcklig i sammanhanget. Det föreligger enligt förbundets mening ingen rimlig proportion mellan de enstaka negativa händelser som inträffar och ett påstått behov av en utredning i ämnet.

3. Jakthundars del i skadestatistiken

I detta avsnitt undviker man att peka den tydliga utveckling som skett vad gäller skadestatistiken för jakthundar. Antalet försäkrade jakthundar ökar konstant och i förhållande till exponeringen för skaderisker är jakthundar underrepresenterade i alla skadegrupper. Årligen jagas det uppskattningsvis 3 miljoner "jakthundsdagar" och trots – eller kanske tack vare – detta är jakthundar enligt statistiken friskare än övriga raser. Vad gäller hundar skadade/dödade i trafiken, drunknade eller vådaskjutna hundar har samtliga skadegrupper halverats sedan 1997. Däremot har hundar skadade/dödade av vargar och vildsvin ökat, även om de i absoluta tal är relativt få. I vargrevir är vargangrepp den enskilt största faran för jakthundar. Enligt Jägareförbundets uppfattning ger detta "problemområde" inte anledning till en vidare utredning.

4. Löshunds jaktens förorsakande av lidande för jaktbart vilt

Jägareförbundet reagerar starkt över påståendet att en jakthunds förföljande av ett vilt djur i olika grad skulle vara "plågsamt eller stressande" för djuret. Förutom att det saknas vetenskapligt underlag för påståendet kan man konstatera att flyktbeteende hos vilda djur är en helt normal reaktion och att dagens jakthundar är framavlade genom ett långsiktigt och framgångsrikt avelsarbete med den klara målsättningen att underlätta för jägaren att komma till skott. Det låter sig inte göras om vilt "flyr i panik" från hundens skallgivning. När hunden fått kontakt med viltet är det frågan om att antingen ställa viltet (exempelvis älghunden) så att jägaren kan smyga på djuret eller också att få djuret i rörelse och att bukta så att jägaren kan få djuret i pass (exempelvis rådjurshunden). Att i detta sammanhang göra en jämförelse med den engelska rävjakten befäster bara den tidigare nämnda uppfattningen om att stora delar av skrivelsen bottenar i en stor okunskap om den svenska jaktutövningen. Denna s.k. packjakt med hundar är inget som är förknippat med den svenska jakthundstraditionen än mindre accepteras den av vare sig Svenska kennelklubben eller Svenska Jägareförbundet. Det som sägs om björnjakten är dessutom rent felaktigt eftersom hundanvändningen vid björnjakt är strikt reglerad och att det endast är tillåtet att använda högst två hundar.

5. Löshunds jaktens påverkan på tamdjurshållning

Med tanke på jakthunds användningens omfattning kan man med fog hävda att jakthundars angrepp på tamdjur är ytterst få. Det är också ytterst få jakthundar som överhuvudtaget visar intresse för tamdjur. Medvetenheten om hundägarens strikta ansvar för de skador som hunden kan orsaka är också mycket stor. Vid en bedömning om detta "problemområde" skulle

kunna ha någon nämnvärd omfattning bör även beaktas att en stor del av jaktsäsongen ligger utanför betessäsongen för tamdjur. De enskilda händelser som trots allt inträffar ser Jägareförbundet allvarligt på samtidigt som förbundet inte anser att det finns någon proportionalitet mellan dessa incidenter och en omfattande utredning i sammanhanget. Till yttermera visso torde flera av dessa incidenter dessutom vara orsakade av andra hundar än jakthundar.

6. Löshunds jaktens påverkan på människors sociala liv

Inledningsvis ett tillrättaläggande. Lagen om tillsyn över hundar och katter gäller i precis samma omfattning för jakthundar som sällskapshundar. Ytterligare ett bevis på falskt påstående ämnat att underbygga en i sin helhet tendentiös skrivelse. Att den hundrädsla och de tusentals människor som årligen söker läkarvård för angrepp av hundar som man beskriver skulle ha något med jakthunds användningen att göra är rent häpnadsväckande. I samband med att jaktsäsongen startar – och i synnerhet inför älgjakten – har Jägareförbundet ett stort antal kontakter med allmänheten och frågor runt jakten. I en del fall vill man veta var och när det jagas för att man känner viss oro. Denna oro är emellertid helt kopplad till att det finns vapen med i sammanhanget. Den oro för hundanvändningen som man ger uttryck för i skrivelsen är enligt förbundets mening kraftigt överdriven och inget som allmänheten gett uttryck för i alla de kontakter som förbundet har varje år. Allmänheten möter inte jagande hundar utom i absoluta undantagsfall, och då är hunden dessutom normalt ointresserad av människor. Istället är det i anslutning till bebyggelse, eller inomhus, som allmänheten möter hundar.

7. Löshunds jaktens påverkan på olycksrisker

Här framför man ett rent spekulativt påstående om att löshunds jakten skulle leda till toppar i olycksstatistiken eftersom de flesta trafikolyckor inträffar under den tid då löshunds jakt bedrivs. Man förbiser helt kända faktorer som dagsljusets längd, snöförhållanden, kalvavstöttningsperioden m.m. Modern forskning från SLU visar att olycksrisken inte ökar i samband med älgjakt. Nationella viltolycksrådet följer viltolycksutvecklingen med mycket stor noggrannhet och analyserar regelbundet eventuella orsaker till viltolyckssituationen. Jägareförbundet ser ingen anledning till att starta en parallell utredning i detta avseende utifrån de lösa antaganden som framförs.

5. Hemställan från Svenska Jägareförbundet om ändrade jakttider från och med 2012-07-01

Eget förslag. Inga kommentarer.

6. Hemställan från länsstyrelsen i Södermanlands län avseende skydds jakt på grågås.

Grunden till Länsstyrelsens hemställan är den skrivelse som LRF Södermanland skickat in, men länsstyrelsens förslag är begränsat till att gälla utökad skydds jakt endast under april månad. Jägareförbundet ser inget skäl till att skydds jaktsmöjligheten vid skador på oskördad gröda inte ska kunna gälla året om i enlighet med vad som gäller för kanadagås. Förslaget avstyrks till förmån för Jägareförbundets och LRF:s förslag.

7. Framställan från länsstyrelsen i Gävleborg m.fl. om rätt att under vissa förutsättningar fatta beslut om jakttider för älg.

Framställan berör två situationer då länsstyrelsen vill ha författningsstöd att besluta om jakttider för älg. Den ena gäller rätt för länsstyrelse som inrättat ett länsöverskridande älgförvaltningsområde att också besluta om jakttiden - inom ramen för de tider som gäller i jaktförordningen - för hela älgförvaltningsområdet, inklusive den del som inte ligger inom det egna länet. Enlig Jaktförordningen §3c är det den länsstyrelse inom vars område huvudelen av ett älgförvaltningsområde är beläget som fattar beslut om inrättandet av området. Jägareförbundet ser det som en självklarhet att samma förutsättningar för jaktens genomförande ska gälla inom hela älgförvaltningsområdet. Grunden för den adaptiva älgförvaltningen är att älgförvaltningsområdet ska förvaltas och hållas samman som en enhet. Jägareförbundet tillstyrker förslaget.

Den andra situationen som behandlas i skrivelsen gäller de län som berörs av gränsdragningen mellan septemberjaks- och oktoberjaksområdet. Här handlar det i stället om att länsstyrelsen vill ha författningsstöd för att besluta om annan gränsdragning för jaktidsstarten än vad som framgår av jaktförordningen. Förslaget överensstämmer helt med det som Jägareförbundet tagit upp i sin hemställan om ändrade jakttider och tillstyrks därför med hänvisning till den motivering som framgår av förbundets hemställan.

8. Hemställan från Sv. Samernas Riksförbund om ändring av 28 § jaktförordningen.

Jägareförbundet anser att Samernas Riksförbund resonemang och motivering till att det aktuella förbudet att tillämpa möjligheten till skyddsjakt på enskilda initiativ enligt § 28 JF är logisk. Rent principiellt bör det aktuella lagrummet vara tillämpligt för att skydda tamdjur oavsett var tamdjursskötseln bedrivs. Begränsningen torde ha tillkommit när rovdjurssituationen var helt annorlunda samt att § 28 hade en i grunden helt annan lydelse. Jägareförbundet tillstyrker förslaget.

Referenser

Aanes S., Engen S., Saether B-E., Willebrand T. & Marcström W. 2002. Sustainable harvesting strategies of Willow Ptarmigan in fluctuating environment. *Ecological Applications*. 12. 281-290

Andersson Å. I brev avser brevväxling 2011 med anledning av denna skrivelse och Å.A. kännedom av rapporter/data som endast publicerats som rapporter med begränsad spridning.

Antonsen S. 1983. Habitatvalg og naeringspreferanse hos lirypekyllinger (*Lagopus lagopus*). Huvudfagsoppgave. Universitetet i Tromsø. Avd. For arktisk biologi. Tromsø. Norge.

Asferg T. 1999. Krager, husskader og småvildt- En vurdering av preadationes effekt på småvildtbestande og mugigheden for att begreanse effekten ved jagt og regulering. Faglig rapport. DMU. 283. Danmark

Ashmyr L. 2012. Hunter dynamics in relation to willow grouse demography- implications for management and interpretation of harvest data. Doktorsavhandling. Tromsø Universitet.

- Bolton M., Tyler G., Smith K. & Bamford R. 2007. The impact of predator control on lapwing *Vanellus vanellus* breeding success on wet grassland nature reserves. *J. Appl. Ecol.* 44. 534-544.
- Brittas R. 1988. Lär känna Dalripan. Svenska Jägareförbundet. Stockholm.
- Cote'I. & Sutherland W.J. 1997. The effectiveness of removing predators for protect bird populations. *Cons. Biology.* 11. 395-405
- Coulson, J.C. 1984. The population dynamics of the Eider duck *Somateria mollissima* and the evidence of extensive non-breeding by adult ducks. *Ibis* 126: 525–543
- Dunn P. 2004. Breeding dates and reproduction. In *Birds and Climate Change*. Edited by: Moller A., Fiedler W., & Berthol A. *Adv. Ecol. Res.* 35. 69-87.
- Ekroos J., Fox A.D., Christensen T.K., Peterson I.K., Kilpi M., Jónsson J.E., Green M., Laursen K., Cervenc A., de Boer P., Nilsson L., Meissner W., Garthe S. & Öst M. 2011. Declines amongst breeding Eider *Somateria mollissima* numbers in the Baltic/Wadden Sea flyway. *Ornis Fennica*. In press
- Erikstad, KE, Pedersen HC & Steen JB 1985. Clutch size and egg size variation in willow grouse. *Ornis Scandinavica.* 16. 88-94.
- Evans K.L. 2004. The potential for interactions between predation and habitat change to cause population declines of farmland birds. *Ibis.* 146. 1-13.
- Fox A.D., Ebbinge B.S., Mitchell C., Heinicke T., Aarvak T., Colhoun K., Clausen P., Dereliev S., Farago S., Koffijberg K., Kruckenberg H., Loonen M.J.J.E., Madsen J., Mooij J., Musil P., Nilsson L., Pihl S. & Der Jeugd H. 2010. Current estimates of goose population size in western Europe, a gap analysis and an assesment of trends. *Ornis Svecica* 20: 115-127.
- Green M. 2010. Hur går det för Ejdern *Somateria mollissima* i Sverige?– en snabb lägesbeskrivning, september. Rapport till Naturvårdsverket.
- Green M. 2012. Mailväxling angående trutarnas populationsutveckling. M. Green arbetar på Svensk Fågeltaxering, Lunds Universitet.
- Gårdenfors U. 2010. Svenska rödlistan. Data från artbeskrivning också tillgänglig på <http://www.slu.se/Global/externwebben/centrumbildningar-projekt/artdatabanken/Dokument/R%c3%b6dlistan/Exempelarter/exempelart2010-ejder.pdf>
- Heinecke T. 2010. Tundra Bean Goose *Anser fabalis rossicus* during spring migration in northern Sweden- rare visitor or regular passage migrant? *Ornis Svecica* 20: 174-183.
- Hörnell-Willebrand M. 2005. Temporal and spatial Dynamics of Willow Grouse *Lagopus lagopus*. Doktorsavhandling. SLU. Umeå. Sweden.
- Hörnell-Willebrand.2012. Information per e-mail angående manuskript om PVA på svenska fjällripepopulationen.
- Kaald P. 1992. Project fjellrype- resultat fra fjellrypetakseringen I Nordkapp commune, Finnmark 1976-1985. Rapport nr 2.
- KeyConcepts.2008.http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/docs/reprod_25-31_en.pdf

- Marcström, V & Höglund, N. 1980. Factors affecting reproduction of willow grouse, *Lagopus lagopus*, in two highland areas of Sweden. *Swed. Wildlife Research (Viltrevy)* 11:285-314
- Marcström V., Kenward R.E., Engren E. 1988. The impact of predation on boreal tetraonids during Vole cycles: An experimental study. *J. of Animal Ecology*. 57. 859-872
- Nilsson L. 2009. Internationella sjöfågel- och gåsinventeringarna i Sverige. Årsrapport för 2008/2009. Lunds Universitet. Lund.
- Nilsson L. & Månsson J. 2011. Inventering av sjöfåglar, gäss och tranor i Sverige- internationella sjöfågel- och gåsinventeringarna i Sverige. Årsrapport för 2010/2011. Lunds Universitet. Lund.
- Nilsson L. 2011. The migration of Finnish Bean Geese *Anser fabalis* in 1978-2011. *Ornis Svecica* 21: 157-166.
- Ottvall R., Edeneius L., Elmberg J., Engström H., Green M., Holmqvist N., Lindström Å., Pärt T & Tjernberg M. 2009. Population trends of the birds. *Ornis Svecica* 19: 117-192.
- Ottvall R., Kindberg J. & Holmqvist N. 2010. Analys av populationstrender och avskjutningsstatistik för änder och gäss i Sverige. Migrerande arter FoMa-vilt 2010. SLU-rapport.
- Ottosson U., Elmberg J., Haas F., Gustafsson R., Holmqvist N., Lindström Å., Ottvall R., Svensson M., Svensson S. & Tjernberg M. Fåglarna i Sverige - antal och förekomst. SOF. Kommande bok 2012.
- Parslow-Otsu M. 1991. Bean geese in the Yare Valley, Norfolk. *Brittish birds* 84:161-170
- Skov H., Heinänen S., Zydalis R., Bellebaum J., Bzoma S., Dagys M., Durinck J., Garthe S., Grishanov G., hario M., Kieckbusch J.J., Kube J., Kuresoo A., Larsson K., Luigujoe L., Meissner W., Nehls H.W., Nilsson L., Petersen I.K., Roos M.M., Pihl S., Sonntag N., Stock A., Stipniece A. & Wahl J. 2011. Waterbird populations and Pressures in the Baltic sea. Rapport. Nordic Council of Ministries. TemaNords 2011:550.
- Smith, R.K., Pullin, A.S., Stewart, G.B. & Sutherland, W.J. 2010. Is predator control an effective strategy for enhancing bird populations? CEE review 08-001 (SR38). Environmental Evidence: www.environmentalevidence.org/SR38.html.
- Steen J.B. 1989. Ryper. 367 pp. Gyldendal Norsk Forlag. Norge
- Svenska Jägareförbundet. 2005. Årsrapport Viltövervakningen.
- Svensk Fågeltaxering 2011. Data hämtat från Svensk Fågeltaxerings hemsida. Lunds Universitet. <http://www.zoo.ekol.lu.se/birdmonitoring>.
- Thuman, K. 2003. Female reproductive strategies in the ruff. Doktorsavhandling. Uppsala Universitet.
- Widemo, F. 2006. Bristanalys över rödlistade fågelarter knutna till våtmarker i odlingslandskapet. Beslutsunderlag, Jordbruksverket
- Widemo F. 2008. Predatorkontroll inom viltförvaltning och naturvård- en kunskapsöversik över predationens betydelse och effekter av predatorkontroll. Svenska Jägareförbundet. Viltforum 1/2008.

Widemo, F., Thuman K. & Borg, L. 2012 Breeding biology, habitat requirements and conservation of the ruff, (*Philomachus pugnax*), in the agricultural landscape. *Manuscript*

Widemo, F. 2012. Management of shore meadows and breeding waders- the importance of vegetation structure. *Manuscript*.

Willebrand T., Hörnell-Willebrand M. & Asmayhr L. 2011. Willow grouse bag size is more sensitive to variation in hunter effort than to variation in willow grouse density. *Oikos*. 120. 1667-1673.

Viltövervakningen. Svenska Jägareförbundet. 2011. Muntlig kontakt med Jonas Kindberg.